

**A belvízkárok és a települések területi tervezésének minősége
közötti összefüggés értékelése
Jász-Nagykun-Szolnok Megyében**

Evaluation of the correlation between the damages caused by pluvial
floods and quality of spatial planning in the settlements
in Jász-Nagykun-Szolnok County

1. kép

forrás: idokep.hu .

a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság megbízásából készítette
Gutman József településrendezési igazságügyi szakértő
2019. március 10.

TARTALOMJEGYZÉK

1 A belvíz fogalma, keletkezése, belvízkárok, védekezés	3. oldal
2 A megyei belvízkárok adatai, értékelése	7. oldal
3 A települések területi tervezésének rendszere	14. oldal
4 A településrendezési tervezés belvízzel összefüggő gyakorlata	19. oldal
5 A településrendezési tervezés szerepe, hatékonysága a belvíz elleni védekezésben	33. oldal
6 A tervezési minőség javításának lehetőségei	36. oldal
Összefoglalás	37. oldal
1. melléklet	38. oldal
2. melléklet	41. oldal

Célkitűzés

Magyarország jelentős részét alkotják az egykor szabályozatlan folyók által kialakított, topográfiai szempontból közel sík, lefolyástalan területek, ahol időről időre kialakul – és esetenként jelentős károkat okoz – a belvíznek nevezett jelenség.

E tanulmány célja annak vizsgálata, hogy a belvíz által általánosan veszélyeztetett Jász-Nagykun-Szolnok Megye településeinek területi tervezési gyakorlatában hogyan jelenik meg a belvíz elleni védekezés, illetve a településrendezési tervezés minőségének javításával fokozható-e a belvíz elleni védekezés hatékonysága.

1 A belvíz fogalma, keletkezése, belvízkárok, védekezés

Bár a belvíz kifejezés általánosan használt, pontos jelentése szakmai körökben is vita tárgya lehet. A szakterület egyik legismertebb képviselője, Pálfai Imre 2001-ben mintegy 50 különböző definíciót gyűjtött össze. A jelen tanulmányban az egyszerűség kedvéért azt a – talán leggyakrabban használt – értelmezést használjuk, ami szerint a belvíz csapadékból származó, jellemzően felszíni vízállás, illetve talajvízszint-emelkedés formájában testet öltő természeti jelenség, ami az építményekben, mezőgazdasági kultúrákban kárt okozhat.

A belvízképződés elméletével és gyakorlati ismérveivel számos színvonalas, esetenként tudományos igényű tanulmány foglalkozik¹.

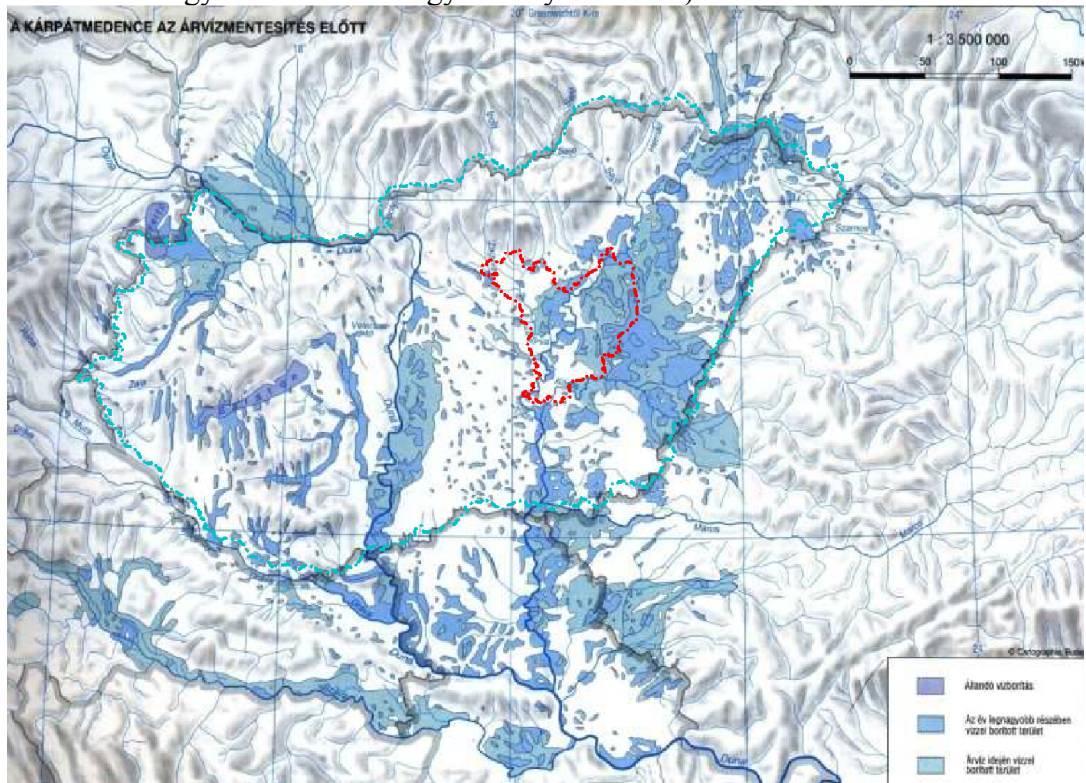
Esetünkben – összhangban a fenti fogalommeghatározással – talán elegendő kiemelni a belvízképződés két legfontosabb tényezőjét: a szokatlanul csapadékos időjárást és a vízállások kialakulását elősegítő domborzati viszonyokat. (Ezekon kívül meghatározó szerepet játszhat a belvíz kialakulásában pl. a talaj minősége, hidrogeológiai jellemzői, a tájhasználat, a vízgazdálkodás is.)

Szokatlanul csapadékosnak nevezhető az évszakhoz képest nagy vízhozamú időjárás vagy akár a hirtelen hóolvadás is. A globális felmelegedés egyik jeleként szokták emlegetni az időjárás szélsőséges jelenségeinek gyakoribbá válását, ami egyaránt megnyilvánulhat aszályos és szokatlanul csapadékos időszakokban.

Bár vízkár természetesen hegyes-dombos vidéken is jelentkezhet, a nem kívánt vízállások megjelenése elsősorban a folyóvölgyekben, az Alföld „tengersík vidékén”, az eredeti állapotukban lefolyástalan területeken várható. A vizsgált terület, Jász-Nagykun-Szolnok Megye a Kárpát-medencében, a Tisza folyó völgyében, a magyar Alföldön található. A vidék felszínét a folyószabályozás előtti áradások alakították, jelentős része sík.

¹ Példaképpen: Rakonczi J. - Farsang A. - Mezösi G. - Gál N.: „A belvízképződés elméleti háttere” (Földrajzi Közlemények 2011.), illetve Bárdos Z. - Muhoray Á.: „A belvíz kialakulása és az ellene való védekezés lehetőségének vizsgálata” (Hadmérnök 2012. március)

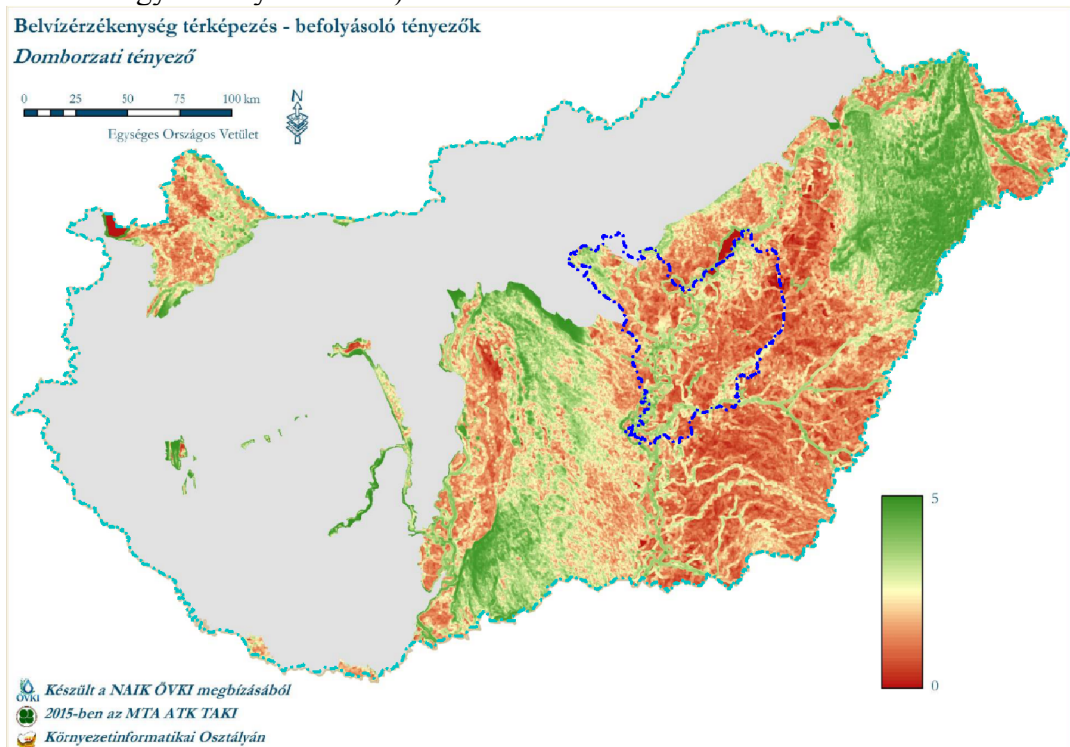
A Kárpát-medence víz borította, vízjárta területei az árvízmentesítés előtt (pirossal jelölve Jász-Nagykun-Szolnok megye elhelyezkedését):

2. kép

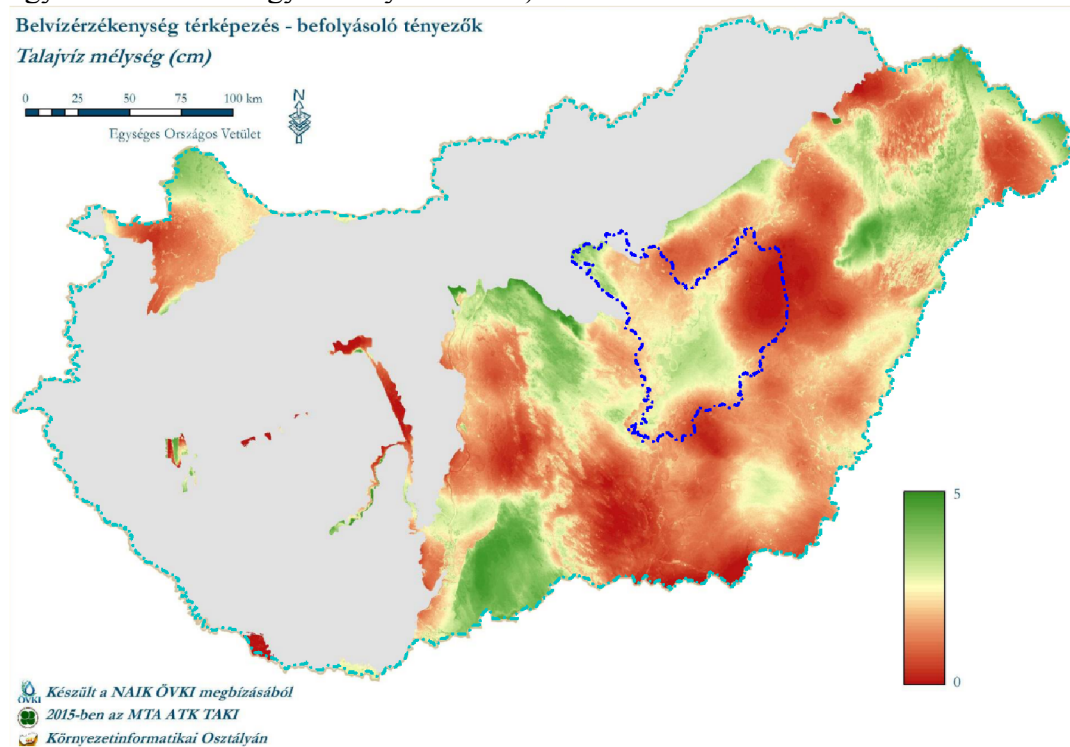
forrás: Magyarország vízrajza, saját szerkesztés .

A domborzati viszonyok az árvízmentesítést követően (késsel jelölve Jász-Nagykun-Szolnok megye elhelyezkedését):

3. kép forrás: Magyarország síkvidéki területeinek Komplex Belvív-veszélyeztetettségi Valószínűségi térképe, saját szerkesztés .

A belvízképződés egyik meghatározó tényezője, a talajvízszint (kékkel jelölve Jász-Nagykun-Szolnok megye elhelyezkedését):

4. kép forrás: Magyarország síkvidéki területeinek Komplex Belvív-veszélyeztetettségi Valószínűség térképe, saját szerkesztés .

A belvív által okozott károk jellemzően két formában jelentkeznek.

A mezőgazdasági kultúrákban jelentkező károkat az okozza, hogy a termesztett kultúrnövények általában nem tudják károsodás nélkül elviselni huzamosabb ideig a felszínen megjelenő vízállást, illetve a vízzel telített talajt. Különösen a csírázás, kihajtás időszakában okozhat jelentős károkat a belvív, amikor teljesen ellepi a növényeket.

5. kép

forrás: gyulaihirlap.hu, saját szerkesztés .

Az építményekben jelentkező belvízkárok jellemzően azért lépnek fel, mert az építmények a kárt okozó – nem várt – mértékű hatás, vizes igénybevétel elleni, kellő mértékű védelemmel nem rendelkeznek.

6. kép

forrás: index.hu, saját szerkesztés

A belvív-probléma a folyamszabályozást követően jelentkezett, a belvív elleni védekezés kézenfekvő – és mindmáig meghatározó – módja a felesleges vízmennyiség elvezetése lett. A védekezés jobbára ma is azon az elven alapul, hogy a lehullott csapadékot minél gyorsabban el kell vezetni és – lehetőleg élővíz – befogadóiban kell elhelyezni. Ennek megfelelően az utóbbi kb. 140 évben kiterjedt, csatorna-hálózatból és kapcsolódó létesítményekből, műtárgyakból álló csapadékvíz-kezelő infrastruktúra alakult ki a megyei településeken.

A nemzetközi trendeket követve a belvív elleni védekezésben is teret hódítanak az ökológiai megfontolások. A klímaváltozás, az egyre szélsőségesebbé váló időjárás, az urbanizáció, a környezetvédelem növekvő fontossága és egyéb kényszerítő körülmények folytán egyre inkább előtérbe kerül az a szemlélet, ami az átmenetileg felesleges csapadékvíz decentralizált helyben tartását és későbbi felhasználását helyezi előtérbe. Ez a szemléletváltáson kívül szükségessé teheti a kialakult infrastruktúra-hálózat átalakítását is.

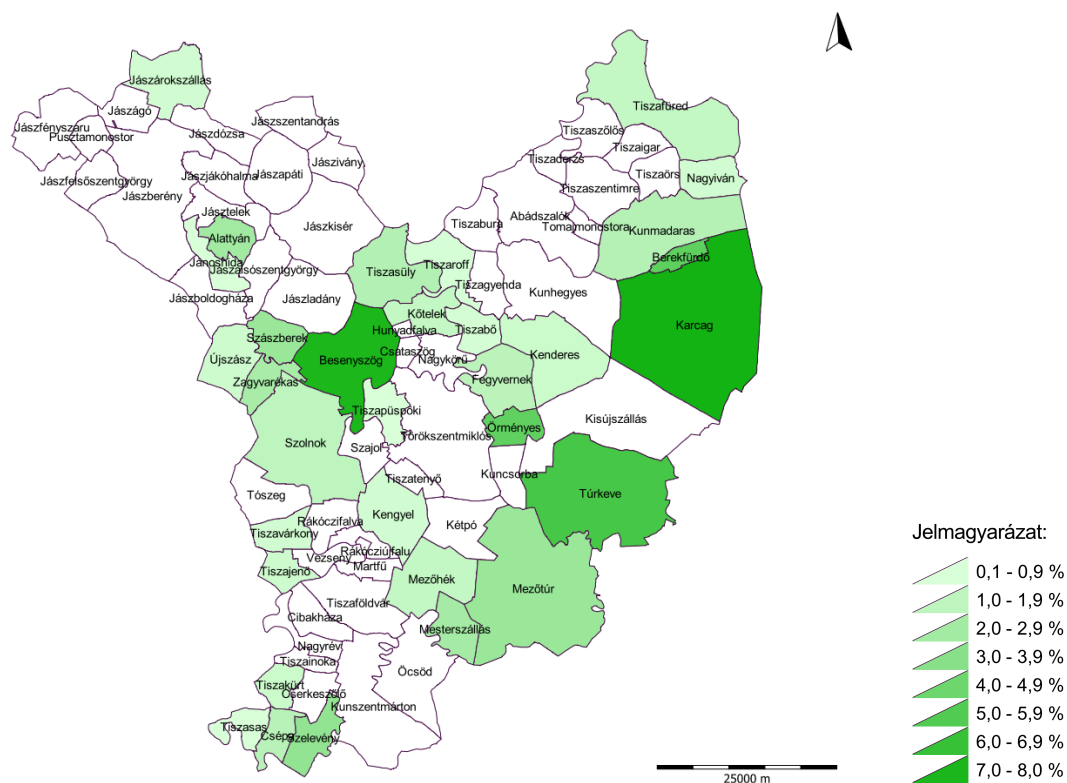
2 A megyei belvízkárok adatai, értékelése

2.1 Belvízkárok a mezőgazdaságban

A megyei, mezőgazdasági jellegű belvízkárokat kárenyhítés céljából a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztályához lehet bejelenteni, ahol nyilvántartják² a bejelentések számát, az elöntött parcellák számát és az elöntött terület nagyságát.

A 2014-2018. között bejelentett, belvízzel sújtott megyei területek nagyságát és a település területéhez viszonyított arányát az 1. melléklet tartalmazza.

A belvízzel sújtott megyei települések elöntött területeinek aránya 2018-ban:

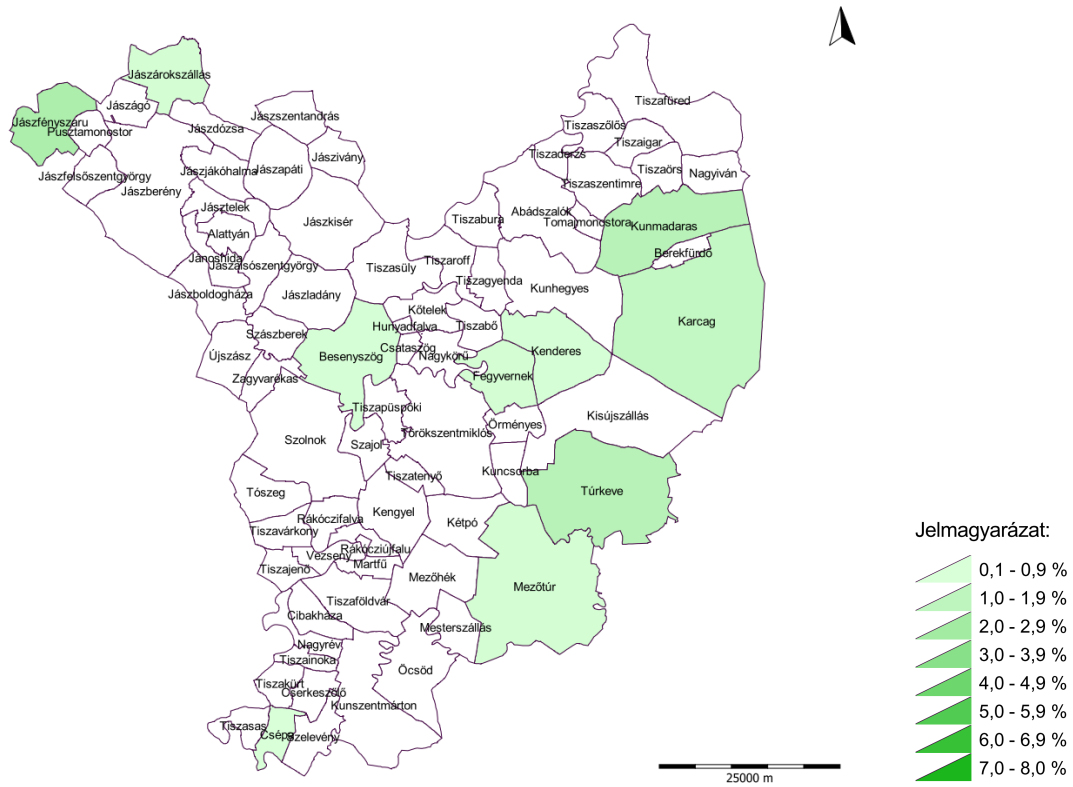
1. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

² Az adatokhoz az adatszolgáltató a következő megjegyzést fűzte:

„a kárenyhítési eljárásban nem kötelező bejelenteni a vis maior eseménnyel érintett területeket, ezt önkéntes alapon tehetik meg a gazdálkodók, ezért a Hivatalom által megadott adatok a ténylegesen belvizes területek töredékét fedik le”.

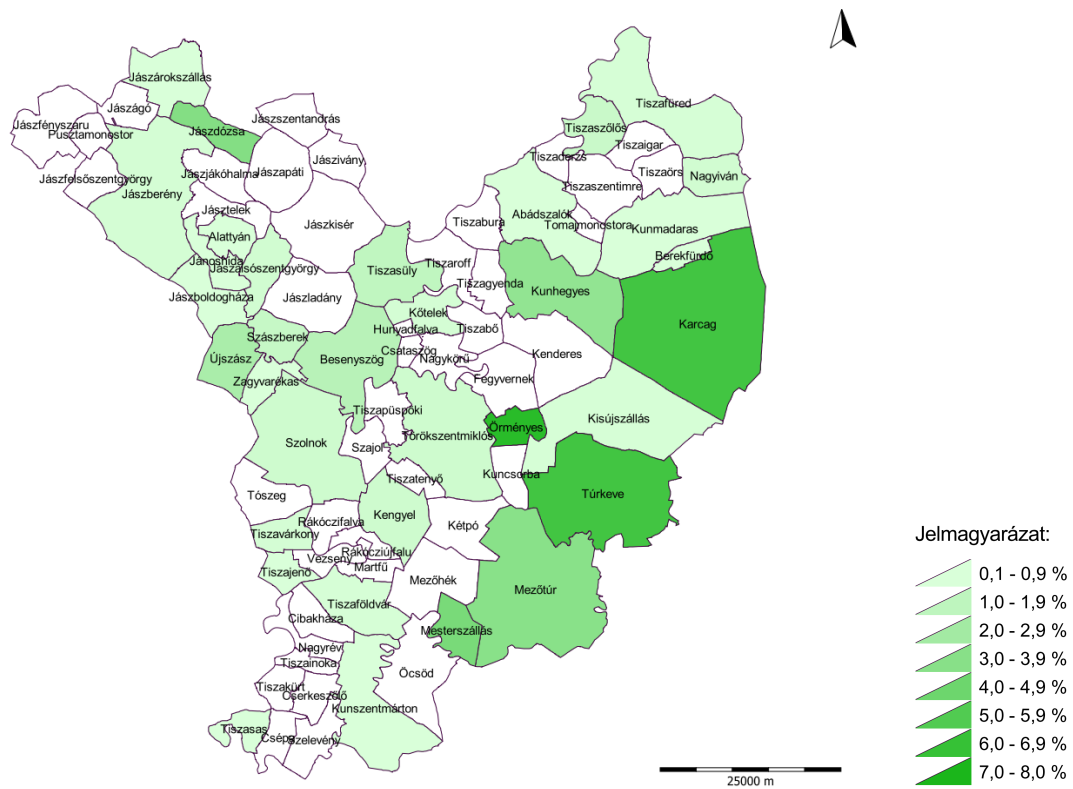
A belvízzel sújtott megyei települések előtött területeinek aránya 2017-ben:

2. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

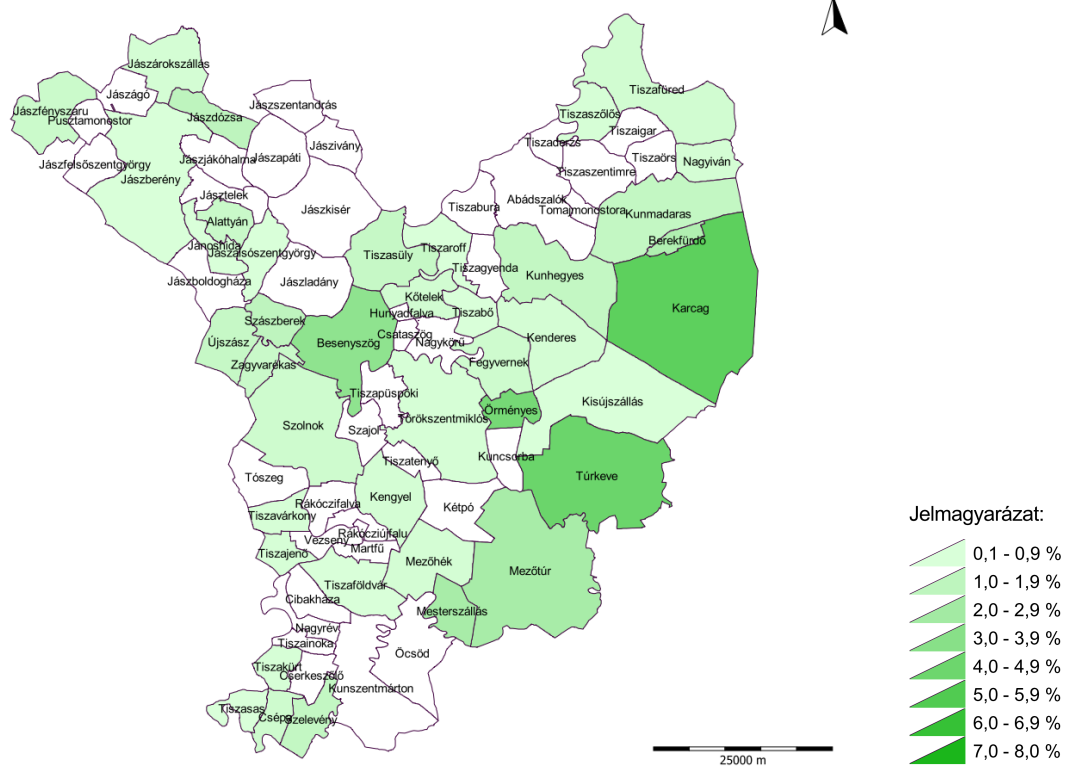
A belvízzel sújtott megyei települések előtött területeinek aránya 2016-ban:

3. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

A belvízzel sújtott megyei települések elöntött területeinek átlagos aránya a 2016-tól 2018-ig terjedő időszakban:

4. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

Bár a rendelkezésre álló adatsor meglehetősen rövid időszakra terjed ki, az adatok alapján az alábbi megállapításokra juthatunk:

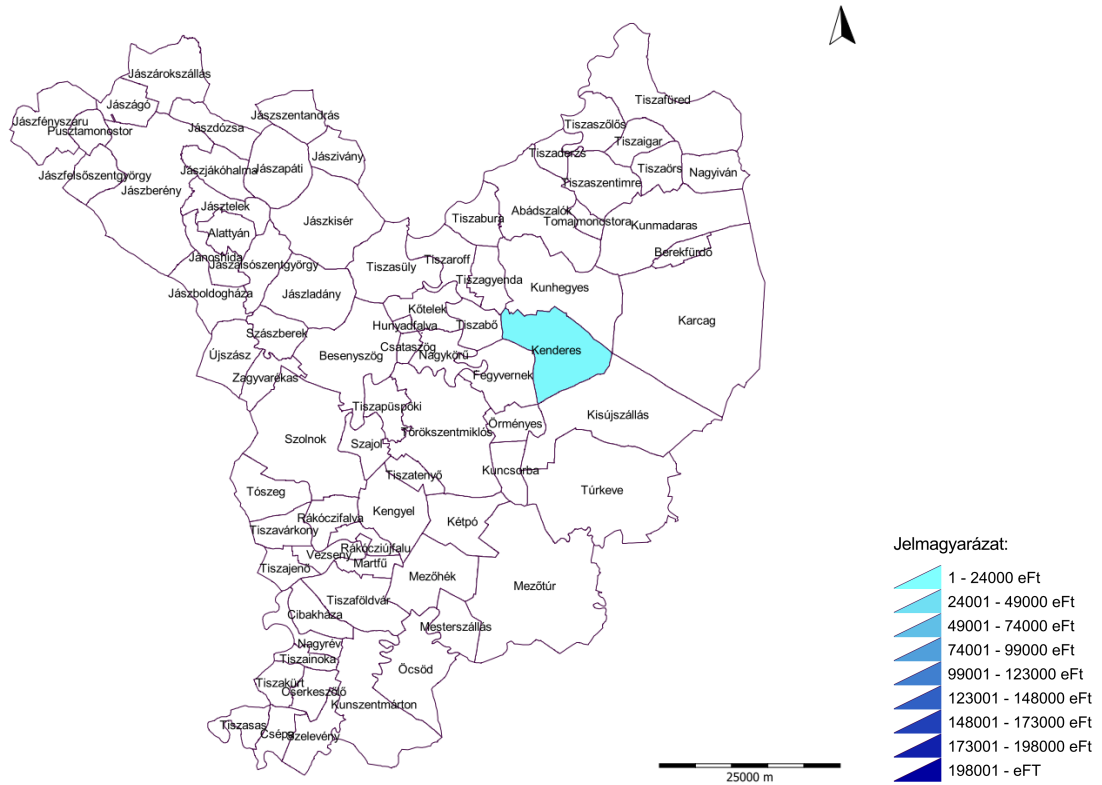
- a belvíz megjelenésében évente szélsőséges ingadozás figyelhető meg,
- a belvíz területi megoszlásában jelentős – de nem kizárólagos – szerepet játszanak a domborzati viszonyok (2. kép).

2.1 Belvízkárok az építményekben

Az építményekben fellépő, belvízhez köthető megyei károkról a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság nyilvántartása alapján alkothatunk képet. A kárösszeg megjelölésével minden évben az Igazgatósághoz pályázhatnak a vis maior alap terhére történő kárenyhítés céljából a kárt szenvedett megyei települések. A nyilvántartott adatok értékelése során szem előtt kell tartani, hogy a kárenyhítésre csupán az önkormányzati tulajdonú létesítmények károsodása esetén pályázhatnak a települések.

A pályázatok alapján megítélt támogatások összegét a 2014-től 2018-ig terjedő időszakban a 2. melléklet tartalmazza.

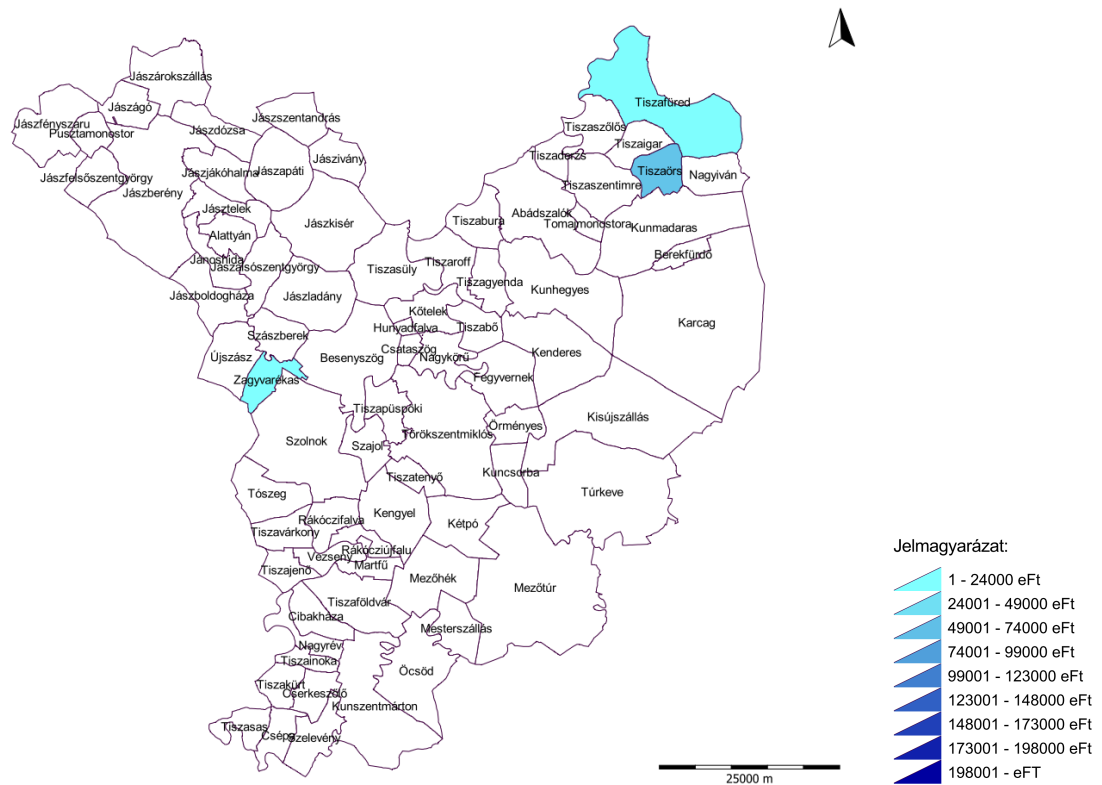
A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások összege 2018-ban:

5. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

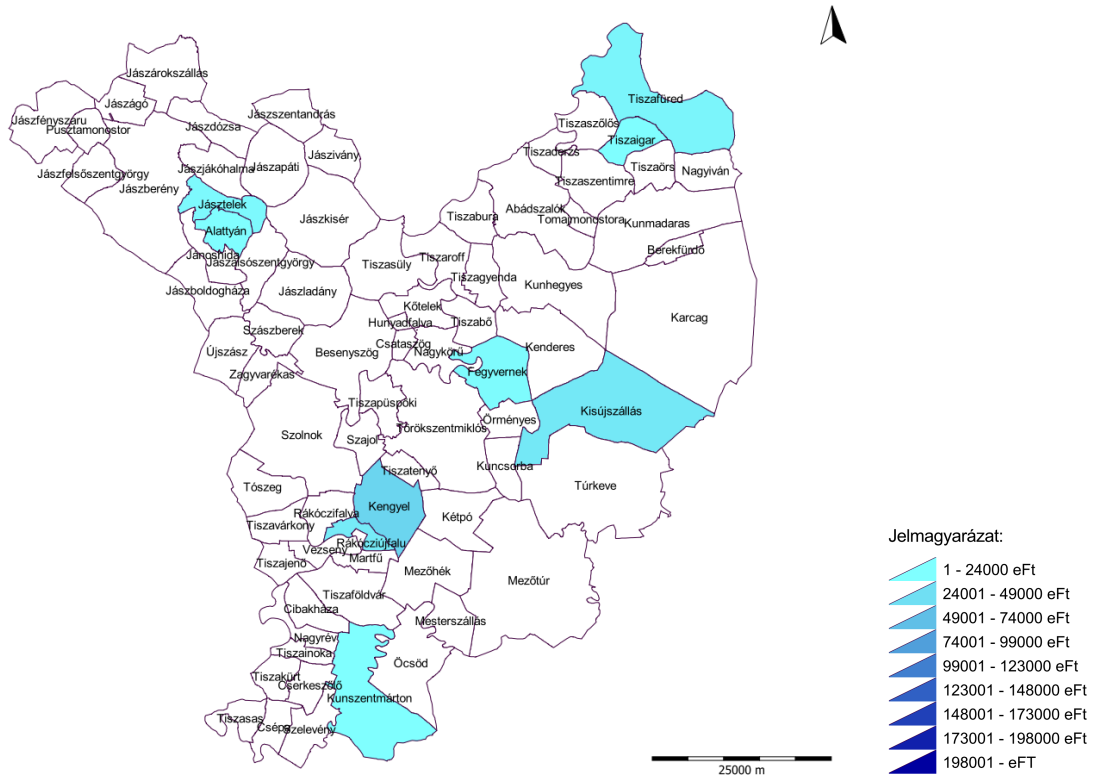
A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások összege 2017-ben:

6. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

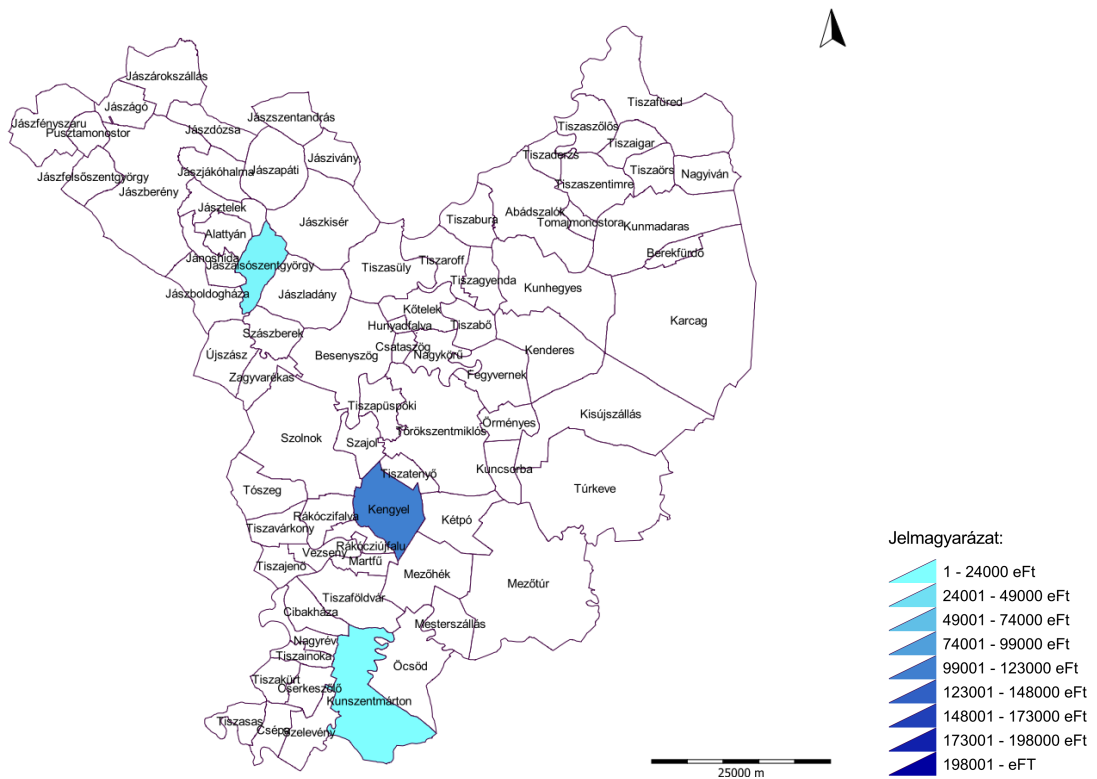
A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások összege 2016-ban:

7. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

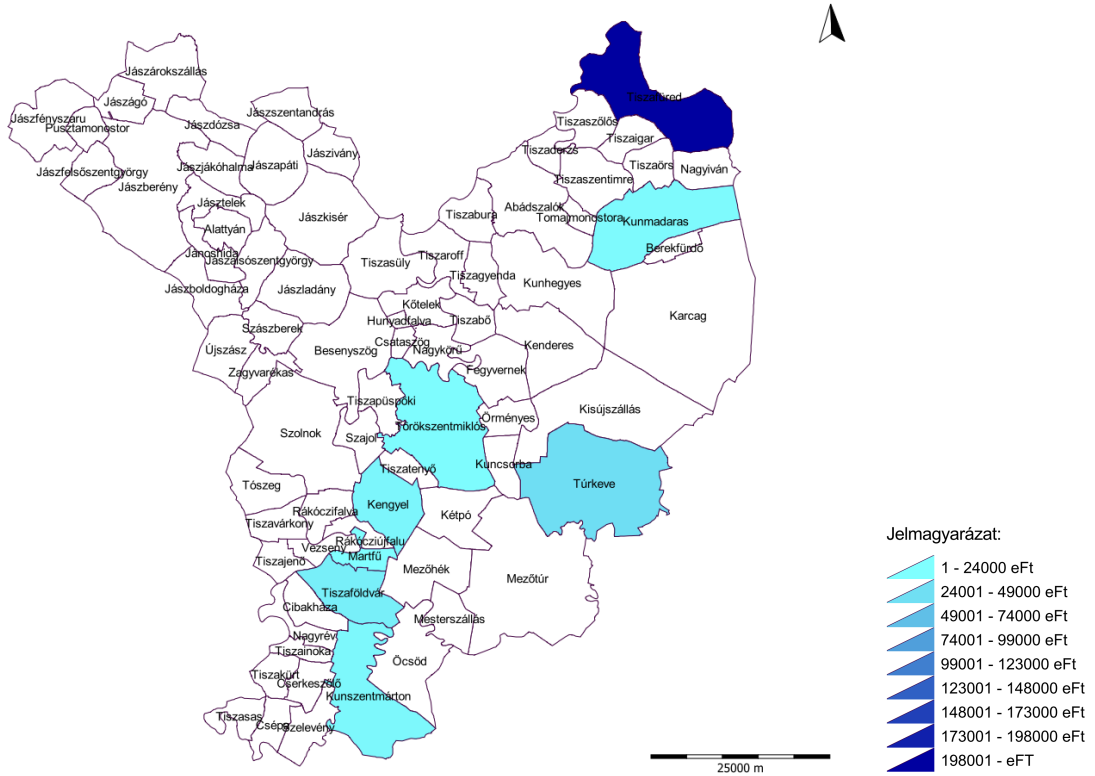
A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások összege 2015-ben:

8. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

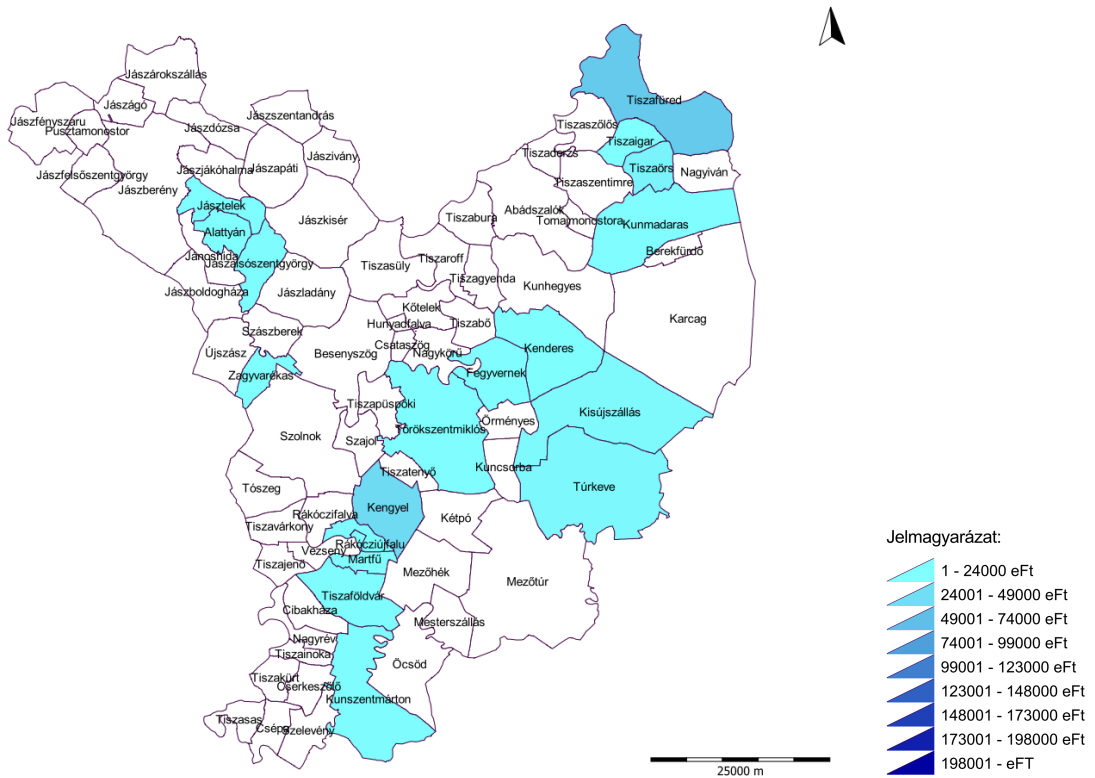
A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások összege 2014-ben:

9. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

A belvízkárok enyhítése céljából megítélt támogatások átlagos összege a 2014-től 2018-ig terjedő időszakban:

10. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

Az utóbbi öt évre kiterjedő adatsor alapján az alábbi megállapításokra juthatunk:

- a jellemzően belterületi építményekben fellépő belvízkárok területi megoszlása nem mutat egyértelmű kapcsolatot a domborzati jellemzőkkel,
- a mezőgazdasági jellegű károk adataival összevetve megállapítható, hogy kevesebb települést érintenek az építmény-károk,
- a mezőgazdasági jellegű károk adataival összevetve megállapítható, hogy egyes településeken inkább a művelt területeket, máshol inkább a belterületi építményeket fenyegeti a belvíz (és ebből következtethetünk a csapadékvíz-kezelő rendszer fejlesztendő elemeire).

3 A települések területi tervezésének rendszere

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „A területi tervezés alapja a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv.” A törvény 5. § x) pontjában foglaltak szerint (a törvény alkalmazásában) „területi terv: a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv”.

Tekintettel arra, hogy a fent megnevezett tervfajtákat nem a települések készítik – mivel azok a településeknél nagyobb területegységekre terjednek ki –, a jelen tanulmányban általánosabb értelmezést tulajdonítunk a „települések területi tervezése” fogalomnak: ideértjük mindazon terveket, amelyeket a települési önkormányzat készít és amelyekben a területiség, mint dimenzió megjelenik. E tervek közül is azokat kell kiemelnünk, amelyek a belvíz elleni védekezéshez kapcsolódnak.

Tartalmuk, céljuk szerint e települési terveket két csoportra oszthatjuk.

Az egyik csoportba sorolhatók a valamely szakterületi feladatok ellátását szolgáló (a továbbiakban: szakterületi) tervek, a belvíz elleni védekezéssel kapcsolatban az alábbiak:

- a vízkárelhárítási terv,
- a veszélyelhárítási terv és
- a vízgazdálkodási, belvíz-kezelési terv.

A másik csoportba sorolhatjuk az átfogó jellegű, több szakterületet felölelő, egységes rendszerbe foglaló, kompromisszum-kereső terveket: a településrendezési eszközöket, azaz a településszerkezeti tervet és a helyi építési szabályzat mellékletét képező szabályozási tervet.

Az egyes tervek legfontosabb jellemzői:

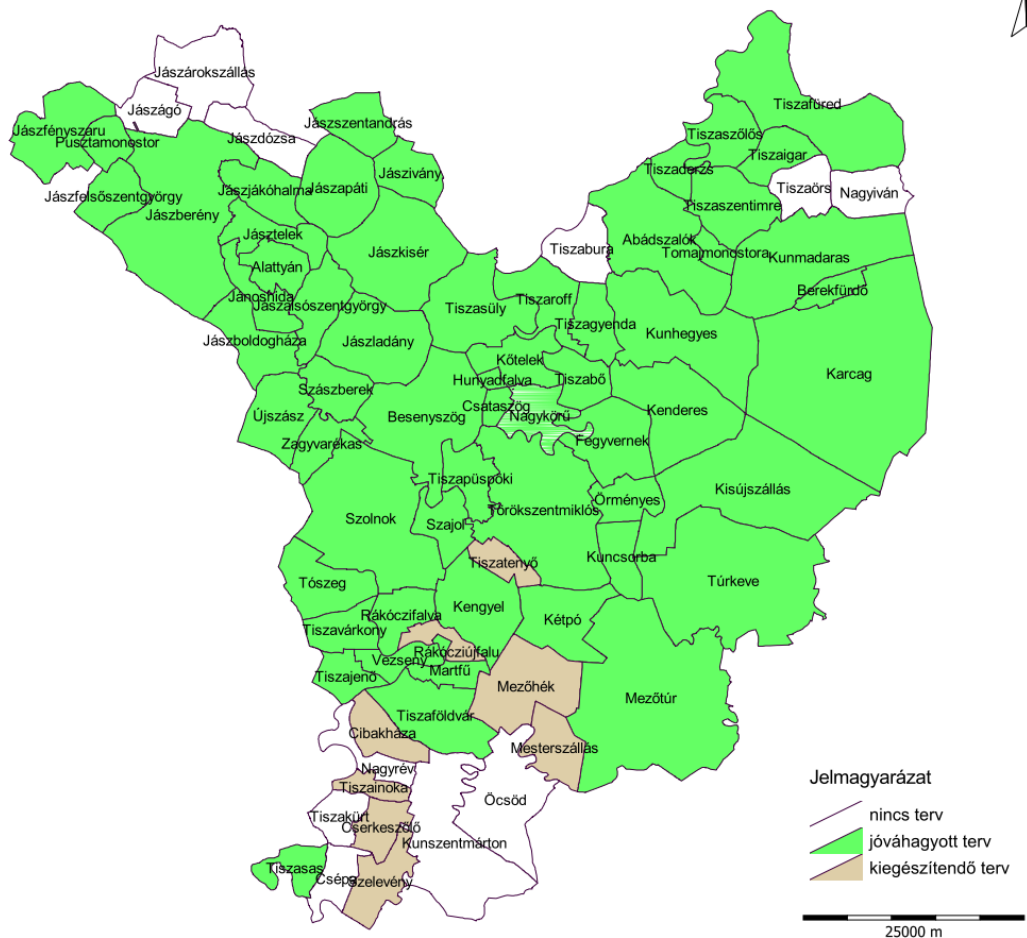
- Vízkárelhárítási terv

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4. § (1) bekezdése részletezi a települési önkormányzat vízgazdálkodási feladatait, az f) pontban megjelölve a következőket: „a helyi vízrendezés és vízkárelhárítás, az árvíz- és belvízelvezetés”.

Ezen előírás alapján az önkormányzatok feladatai közé tartozik a vízkárelhárítási terv elkészítése³, ami kiterjed a belvíz elleni védekezésre is. A települési terv tartalmát az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet részletezi, az ún. belvízvédekezési terv tartalmát a rendelet 3. § (6) bekezdése állapítja meg. A rendelet 4 §-ában foglaltak szerint „a védekezési terveket ... a helyi önkormányzatok ... esetében a működési területével érintett VIZIG hagyja jóvá”.

A KÖTIVIZIG nyilvántartása szerint Jász-Nagykun-Szolnok Megyében a települések többsége rendelkezik vízkárelhárítási tervvel:

³ A Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási- és Vízépítési Tagozata 2015. áprilisában segédletet tett közzé „Módszertani segédlet a települési vízkár-elhárítása tervek készítéséhez” címmel.

11. ábra

forrás: KÖTIVIZIG, saját szerkesztés

A vízkárelhárítási tervnek nem feladata a belvíz-kezelési infrastruktúrával kapcsolatos fejlesztési elképzelések megfogalmazása.

- Veszélyelhárítási terv

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 15. § (2) bekezdése szerint a polgármester felelős a települési veszélyelhárítási tervek elkészítéséért. A települési veszélyelhárítási terv elkészítésének szabályait, tartalmi követelményeit az e törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet állapítja meg. A terv az adott településre készített kockázatelemzés alapján kimutatott veszélyek elhárítása érdekében az elégséges védelmi szint biztosításához szükséges elemeket – így szükség esetén a belvíz elleni védekezéshez szükséges elemeket⁴ – tartalmazza. A terv mellékletét képezi a helyi vízkárelhárítási terv. A települési veszélyelhárítási tervet a helyi védelmi bizottság elnöke hagyja jóvá. A rendelet 26. § (3) bekezdésében foglaltak szerint „a települési veszélyelhárítási tervet a településfejlesztési és településrendezési tervezés ... során figyelembe kell venni”.

- Vízgazdálkodási, belvíz-kezelési terv

Jogsabályi definíció híján e megnevezéssel azt a tervfajtát illelhetjük, ami a tapasztalati adatok, káresetek, igények alapján felméri a meglévő létesítmények

⁴ 2. melléklet a 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelethez, 1. elemi csapások, természeti eredetű veszélyek, b) pont

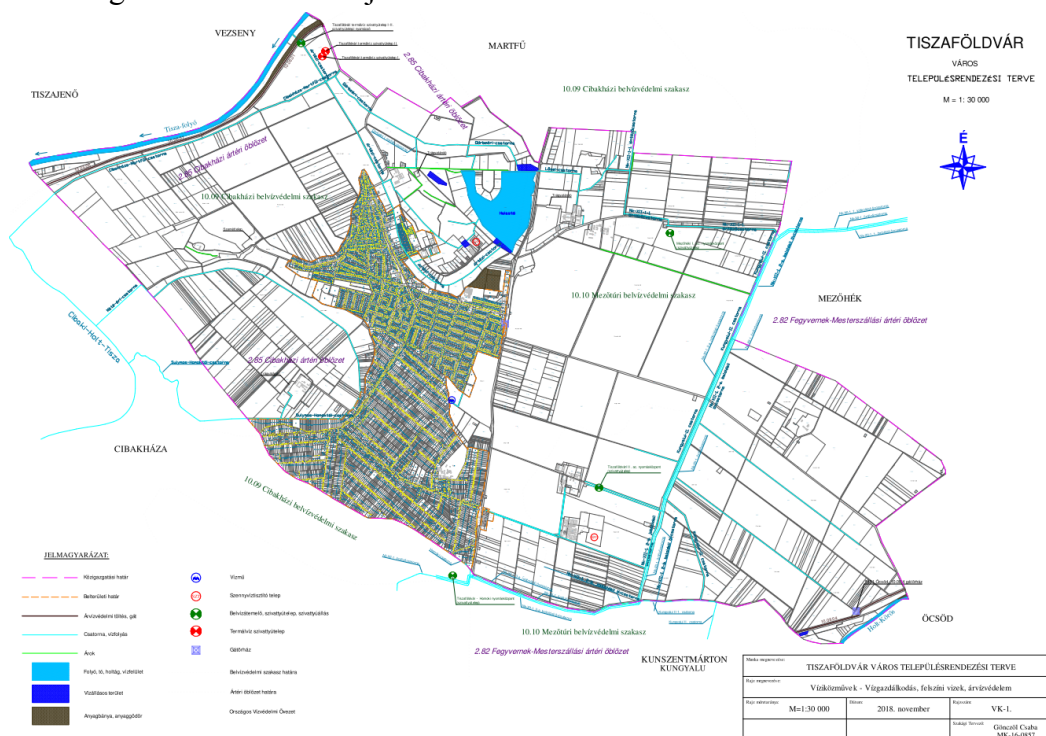
állapotával, fejlesztésével kapcsolatos feladatokat és esetleges egyéb teendőket, javaslatokat fogalmazva meg a rendszer fejlesztését illetően, a település területére, mint szervezési egységre vonatkozóan.

Bár e tervfajta elkészítésének szükségessége talán levezethető a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 16. § (5) bekezdésében foglaltakból⁵ (bár a törvény nem szabja meg a feladatok ellátásának pontos módját), ilyen tervvel csak ritkán találkozhatunk a megyei településeken.

A belvíz elleni védelem vonatkozásában e terv – meglévő és tervezett – tartalma célszerűen az alábbiakra terjedhet ki a tájékozódást segítő alaptérképi elemeken túl:

- élővizek, csatornák, árkok,
- vízgyűjtő terület (öblözet), belvízvédelmi szakasz határa,
- áttemelők, szivattyútelepek, fontosabb műtárgyak,
- vízállásos területek.

Példa vízgazdálkodási terv rajzi részére:

12. ábra

forrás: Gönczöl Csaba

- Településszerkezeti terv, szabályozási terv (településrendezési tervek)

A településrendezés feladatát, eszközeit az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/B. §-a állapítja meg.

A törvény 10. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, **a település**

⁵ „A helyi önkormányzatok feladata:

a) a legfeljebb két település érdekében álló védőművek létesítése, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő védőművek fenntartása, **fejlesztése** és azokon a védekezés ellátása;

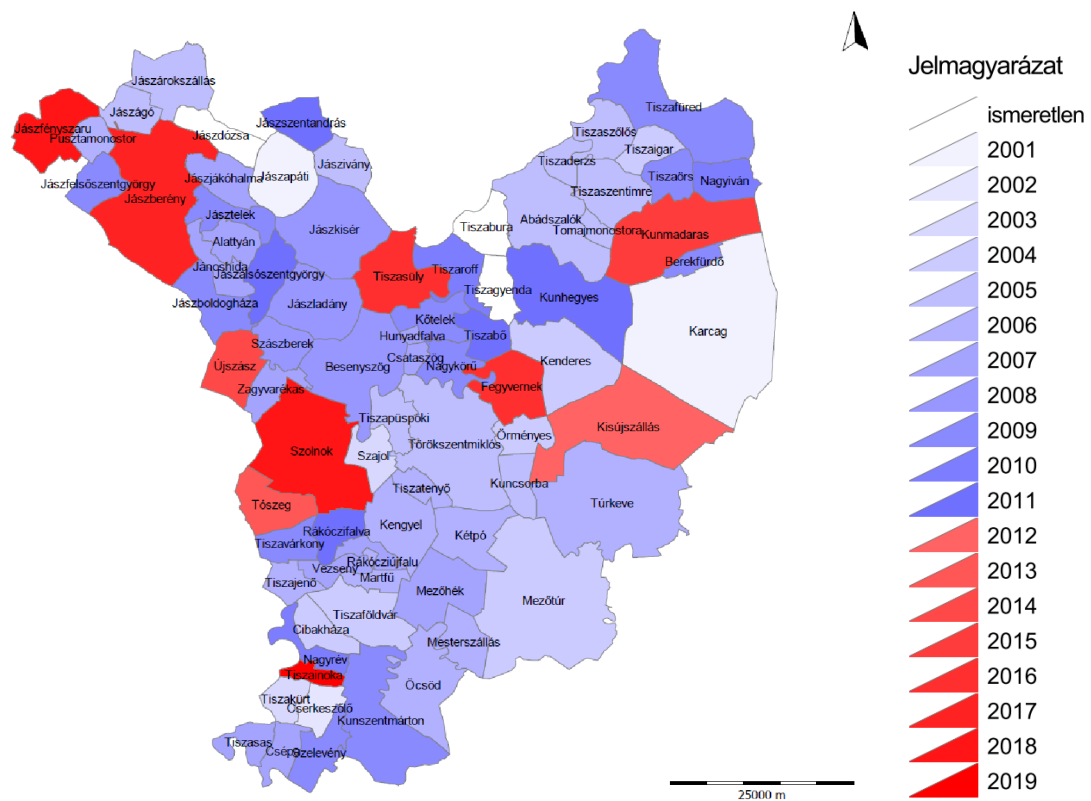
b) a település belterületén a patakok, csatornák áradásai, továbbá a csapadék- és egyéb vizek által okozott kártételek megelőzése — **kül- és belterületi védőművek építésével** — a védőművek fenntartása, **fejlesztése** és azokon a védekezés ellátása ...”

működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó **térbeli kialakítását és elrendezését**, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett”.

A törvény 13. § (1) bekezdésében foglaltak szerint „Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő **sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket** helyi építési szabályzatban kell megállapítania” (a **szabályozási terv** a helyi építési szabályzat melléklete).

A településszerkezeti és szabályozási tervekben alkalmazható tervi fogalmakat és eszközöket a vonatkozó kormányrendelet⁶ határozza meg. Ezek a követelmények a törvény hatályba lépése óta többször is változtak és jelenleg is változás alatt állnak, ezért célszerű vizsgálni a településrendezési tervek jóváhagyásának időpontját.

A megyei településeken a helyi építési szabályzat jóváhagyásának éve:

13. ábra

forrás: saját szerkesztés

A jóváhagyás időpontjától függetlenül, e tanulmányban a településrendezési tervek sajátosságai közül az alábbiakat kell kiemelnünk:

- A településszerkezeti tervet az önkormányzat határozattal hagyja jóvá, így az nem

⁶ Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet

általánosan kötelező. A szabályozási terv – pontosabban a helyi építési szabályzat – jogszabály, helyi rendelet formájában lép hatályba, így az mindenkire nézve kötelező.

- Mind a településszerkezeti tervnek, mind a szabályozási tervnek vannak jóváhagyandó és alátámasztó – tehát az önkormányzat által jóvá nem hagyott – munkarészei. Részletesebb előírás híján a tervre vonatkozó követelmény kielégíthető bármely munkarészben.

- A településrendezési terveket illetően nem korlátlan az önkormányzatok hatásköre. A helyi jogalkotóknak is be kell tartaniuk a vonatkozó előírásokat. Ezek közül kiemelendők a magasabb szintű, országos és megyei területrendezési tervek előírásai valamint a jogalkotás szabályai.

- A településrendezési tervek esetében nem csak a tartalmát, de a készítés és jóváhagyásuk eljárásrendjét is jogszabály állapítja meg. Az eljárásrend jelen tanulmány szempontjából legfontosabb eleme az, hogy a településrendezési tervek készítéséhez az érintett államigazgatási szervek (esetünkben a KÖTIVIZIG és a megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság) a települések számára adatot szolgáltatnak és ugyanezek a szervek a tervek véleményezésében is részt vesznek⁷.

A területi vízügyi igazgatási szerv adatszolgáltatási kötelezettsége a hatályos szabályozás szerint az alábbiakra terjed ki:

- nagyvízi meder,
- rendszeresen belvízjárta terület,
- közcélú vízilétesítmény,
- mértékadó árvízszint és
- vízgyűjtő-gazdálkodási terület.

A területileg illetékes katasztrófavédelmi igazgatóság adatszolgáltatási kötelezettsége az alábbiakra terjed ki:

- polgári védelmi terület és
- veszélyességi övezet.

- A településrendezési eszközök jóváhagyása a települési önkormányzat át nem ruházható hatásköre⁸.

- A településrendezési tervezésnek nem része a pénzügyi tervezés (ez a területfejlesztési tervezés feladata).

⁷ A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 9. melléklete

⁸ A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. §

4 A településrendezési tervezés belvízzel összefüggő gyakorlata

Míg az előző pontban megjelölt szakterületi tervek esetében szükségszerű a terv és a belvíz elleni védekezés kapcsolata, addig a településrendezési tervek esetében – azok számos szakterületre kiterjedő jellege miatt – nem feltétlenül a belvízveszély áll a tervezés középpontjában. E fejezetben a településrendezési tervek azon jellemzőinek, tervi eszközeinek vizsgálatára kerül sor, amelyek a belvíz elleni védekezéshez kapcsolódnak és a védekezés eredményességét befolyásolhatják.

Ez a vizsgálat a megyei települések hatályos településrendezési terveinek tartalmára terjed ki. A terveket egyrészt azokból a nyilvános forrásokból próbáltuk összegyűjteni, ahol azokat a települési önkormányzatoknak közzé kell tenniük (települési honlap, nemzeti jogtár), másrészt a megyei főépítész segítségét kértük. Ezen a módon a 78 megyei településből 64 esetében sikerült megvizsgálunk a településrendezési terveket, 14 esetben erre nem nyílt mód.

A településrendezési tervek tartalmával kapcsolatban az alábbi, általános jellegű megjegyzéseket bocsátjuk előre:

- Csak szűrőpróbaszerűen vizsgáltuk a településrendezési tervek alátámasztó munkarészeit. Ennek oka egyrészt e munkarészek – a jóváhagyott munkarészekénél is nehezebb – elérhetősége, másrészt az a körülmény, hogy a jelentősebb – a település szerkezetét meghatározó – létesítményeket a településszerkezeti tervben, a kapcsolódó jogszabályi előírásokat – pl. védőterületeket – a szabályozási tervben kell megjeleníteni, illetve figyelembe venni.

- Bár jogszabályi előírás⁹ kötelezi az önkormányzatokat a településrendezési tervek rendszeres áttekintésére – a településszerkezeti terv esetében 10, a helyi építési szabályzat esetében pedig 4 évente –, a tervek aktualizálása nem kötelező. Ennek eredményeképpen az a gyakorlat alakult ki, hogy a településrendezési tervek módosítása során a tervezők és az önkormányzatok csak a módosítással érintett elemeket aktualizálják. Előfordulhat tehát, hogy a tervek – pl. a belvíz elleni védekezés szempontjából – sok éve túlhaladott állapotot tartalmaznak.

Az alábbiakban tételesen megvizsgáljuk a megyei települések építési szabályzataiban és rendezési terveiben alkalmazott, a belvíz elleni védekezéssel kapcsolatos szabályozási eszközöket, tervi elemeket.

4.1 A megyei települések helyi építési szabályzataiban alkalmazott belvízvédelmi szabályozási előírások jellemző típusai, azok értékelése

4.1.1 A beépítés tilalma a „rendszeresen belvízjárta terület övezete” által érintett településrészekben

Ezt az övezetet a megyei területrendezési terv jelöli ki. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) meghatározása¹⁰ szerint ez a „kiemelt térségi és megyei területrendezési

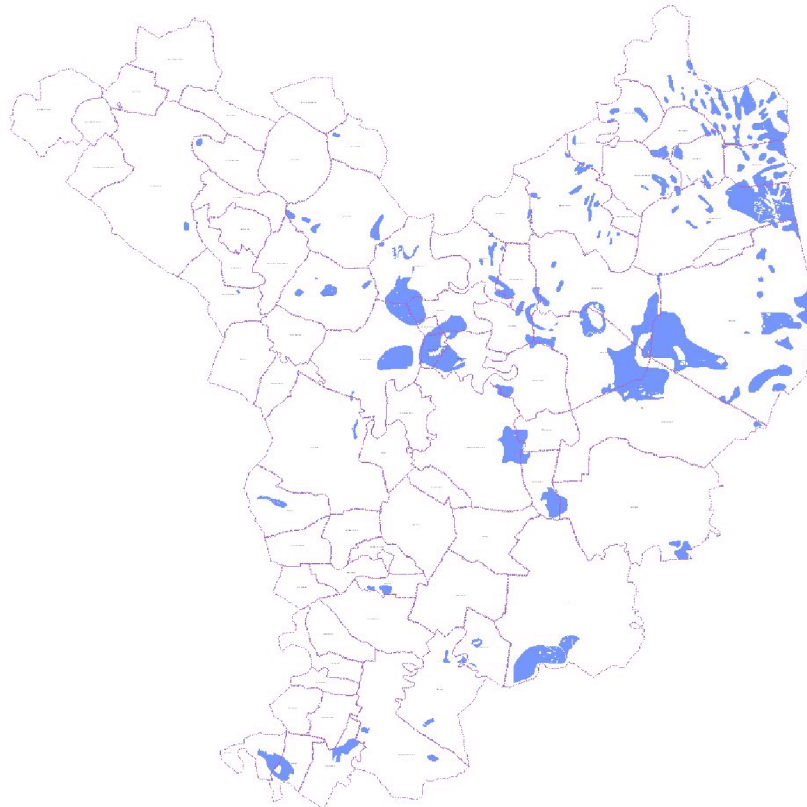
⁹ a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdése

¹⁰ OTrT 2. § 20. pont

tervekben megállapított övezet, amelybe a sík vidéki vagy enyhe lejtésviszonyokkal rendelkező területek azon mélyebb részei tartoznak, ahol a helyi csapadék egy része átmeneti vízfelesleg formájában, nagyobb mennyiségben és gyakorisággal összegyűlik”. A törvény ezen övezethez a következő előírást rendeli¹¹: „a rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul”.

A helyi szabály alkalmazásának technikai feltétele az, hogy az övezet által érintett területeket a szabályozási terv feltüntesse.

Az övezet lehatárolása Jász-Nagykun-Szolnok Megyében:

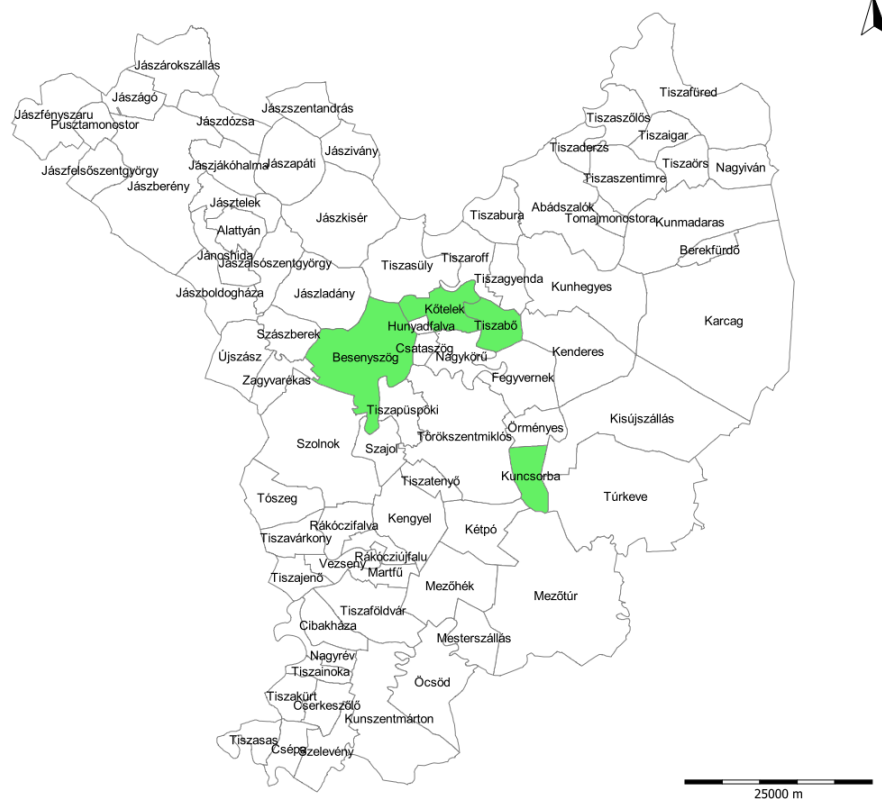

14. ábra

forrás: TEIR, saját szerkesztés

¹¹ OTrT 23. §

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

15. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

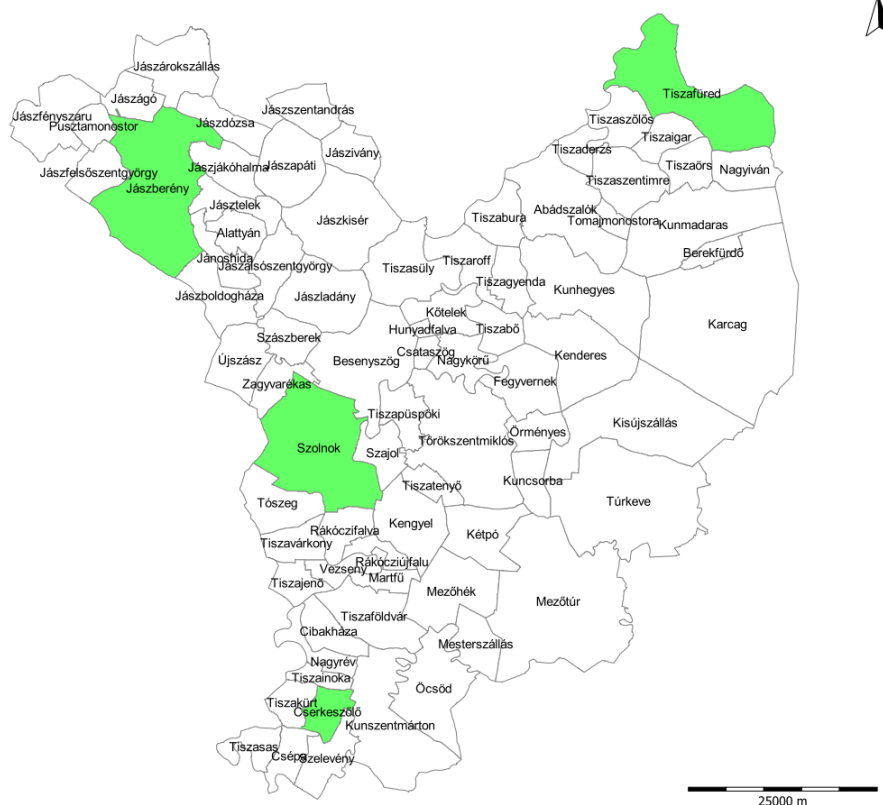
Az övezet lehatárolása nyilvánvalóan az MTrT jóváhagyását (2011.) megelőző adatok alapján történt, így a belvizes területek aktuális kiterjedésével nem feltétlenül egyezik. Ennek fényében a helyi jogalkotó – törvényt meghaladó – szigora indokolatlannak tűnik. Különösen belterületi vagy ahhoz közeli településrészek esetén lenne indokolt a részletesebb vizsgálat és szabályozás. Az indokolatlan korlátozás az érintett tulajdonosok kártalanítási igényének jelentkezéséhez vezethet.

A beépítés tilalma a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalan.

4.1.2 Belvízjárta területen átmeneti vagy végleges építési tilalom, építési tevékenység tilalmának elrendelése

Ezt a szabályt a szabályozási tervben lehatárolt belvízjárta területhez rendelik a vizsgált helyi építési szabályzatok.

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

16. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

Az építési tilalom, mint szabályozási eszköz több szempontból is kifogásolható:

- bizonyos építési tevékenységekre (pl. egyszerű bejelentés alapján történő építésre¹²) nem terjed ki,
- vízjárta terület hasznosítása célszerűbb lehet, mint az értékes mezőgazdasági területek beépítése.

Különösen belterületi vagy ahhoz közeli településrészek esetén lenne indokolt a részletesebb vizsgálat és szabályozás.

Az építési tilalom az érintett tulajdonosok kártalanítási igényének jelentkezéséhez vezethet.

Az építési tilalom a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalan.

- 4.1.3 Belvízjárta területen sajátos építési szabály, korlátozás vagy feltétel megállapítása (pl. pince vagy terepszint alatti építmény nem létesíthető, az építményt a környező terepszinthez képest 30-70 cm-rel ki kell emelni, talajvíz elleni szigetelést kell alkalmazni)

Ezeket a szabályokat a szabályozási tervben lehatárolt belvízjárta területhez rendelik a vizsgált helyi építési szabályzatok.

¹² Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 20. § (7) bekezdése

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

17. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

Az építmények kialakítására vonatkozó szabályok a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalanok.

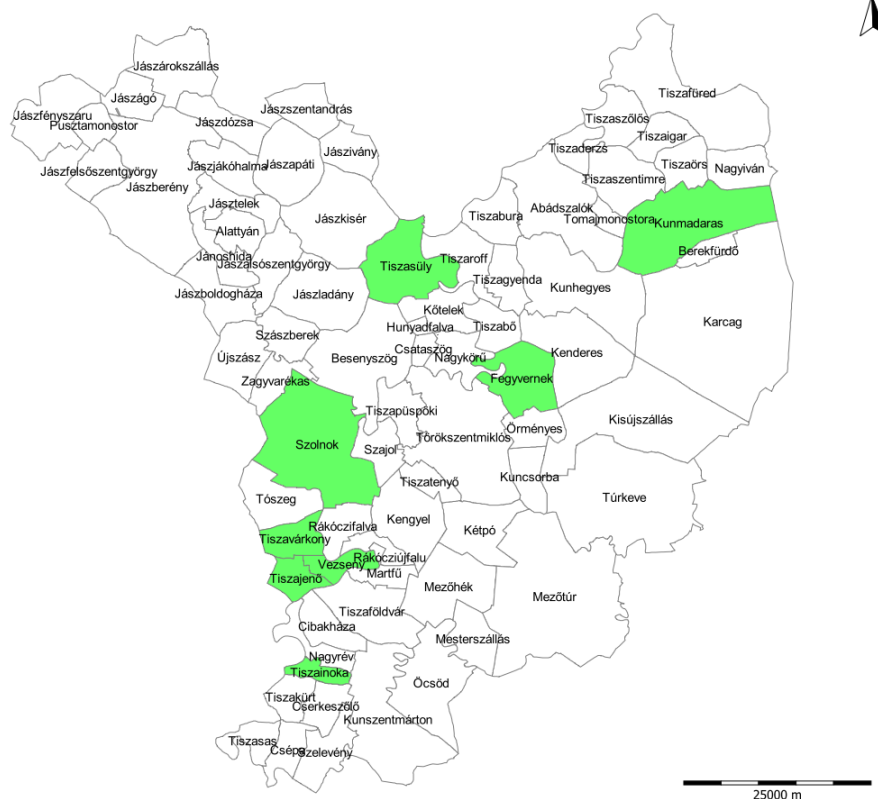
Kétséges, hogy szükség van-e ilyen jellegű szabályokra. A pince, vagy egyéb terepszint alatti építmény műszakilag hatékonyan védhető a talajvízzel szemben. Az építmények talajvíz és egyéb külső hatás elleni védelmére más jogszabályi előírások¹³ is kötelezik a tervezőt és építtetőt.

4.1.4 Belvízjárta területen építmény az illetékes szakhatóság(ok) hozzájárulásával vagy engedélyével helyezhető el

Ezt a szabályt esetenként a belvízjárta területek lehatárolása nélkül alkalmazzák a vizsgált helyi építési szabályzatok.

¹³ Pl. az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 57. § (1) bekezdése: „az építményt és részeit védeni kell az állékonyságot, mechanikai szilárdságot és a rendeltetésszerű használatot veszélyeztető vegyi, korróziós és biológiai hatásoktól, továbbá a víz, a nedvesség (talajvíz, talajnedvesség, talajpára, csapadékvíz, üzemi víz, pára stb.) káros hatásaival szemben”.

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

18. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

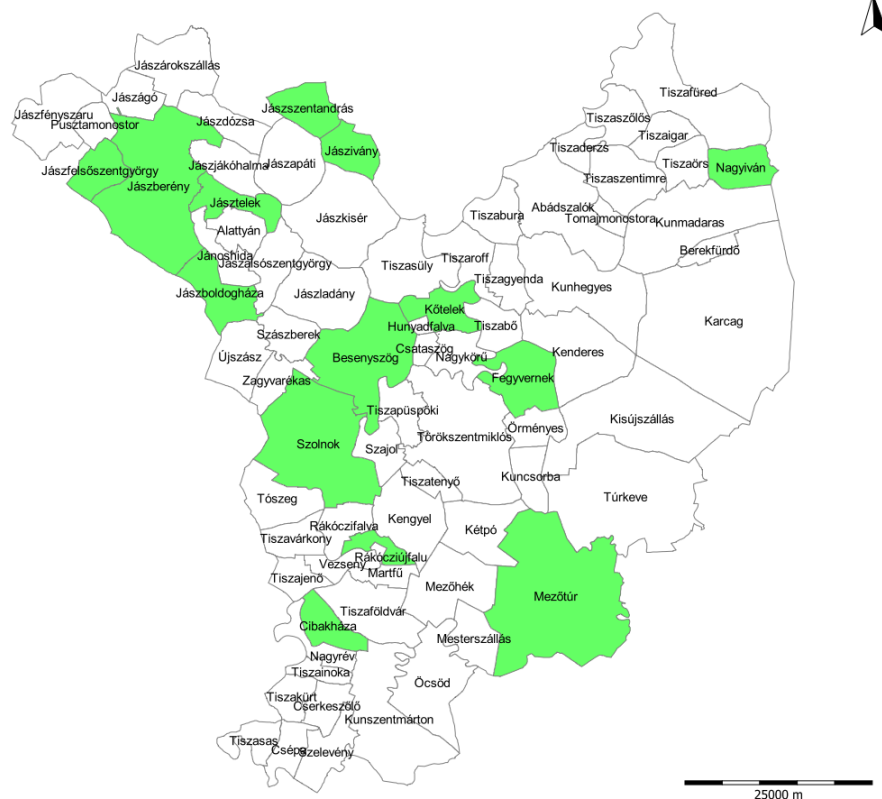
Ez az előírás a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalan.

Vitatható az előírás jogszerűsége. Nem tartozik a helyi önkormányzatok jogalkotási hatáskörébe annak szabályozása, hogy milyen építmények létesítéséhez van szükség engedélyre, milyen engedélyre, az engedélyezési eljárásban milyen hatóságok és milyen jogkörrel vesznek részt.

- 4.1.5 Használati korlátozás a csatornák partételtől mért 3-6 m-en belül vagy a csatornák töltés lábától mért 10 m-en belül

Ezt a szabályt az érintett területek lehatárolása nélkül alkalmazzák a vizsgált helyi építési szabályzatok.

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

19. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

Ez az előírás a belvíz elleni védekezést oly módon igyekszik elősegíteni, hogy a vízügyi szakfeladatok ellátásához szükséges területekkel kapcsolatban fogalmaz meg szabályt.

Az előírás jogszerűsége vitatható. A parti sávok, védőterületek méretével, kialakításával é használatával kapcsolatos előírásokat magasabb szintű jogszabály¹⁴ tartalmazza, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény tiltja¹⁵ az indokolatlanul párhuzamos vagy többszintű szabályozást.

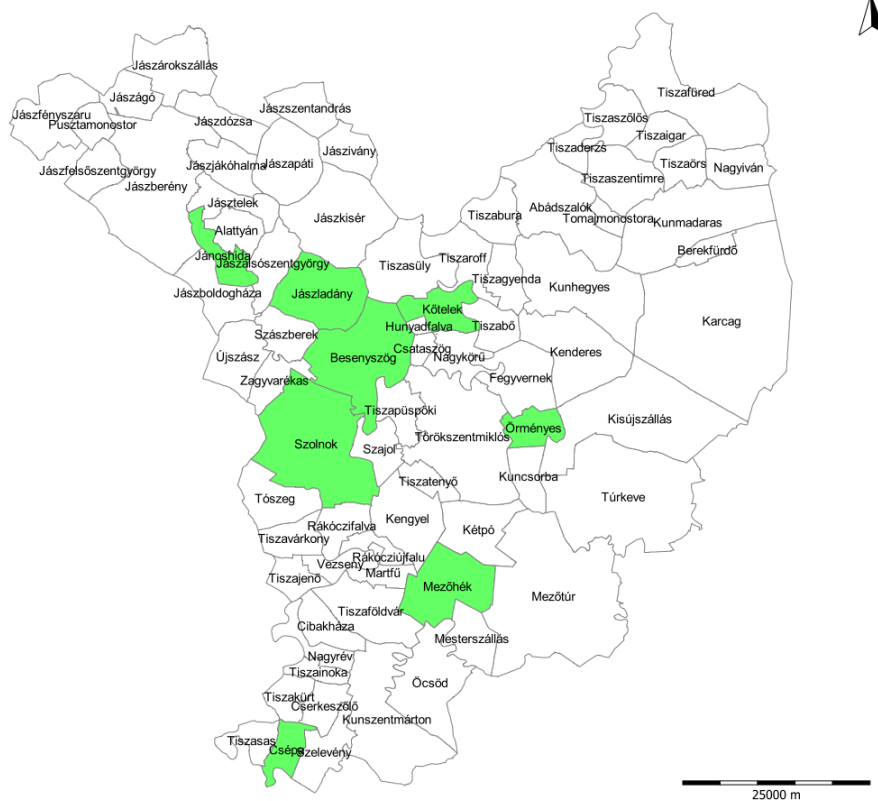
4.1.6 Belvizzel veszélyeztetett területen talajmechanikai szakvélemény alapján szabad építeni

Ezt a szabályt jellemzően a belvízjárta területek lehatárolása nélkül alkalmazzák a vizsgált helyi építési szabályzatok.

¹⁴ A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet

¹⁵ A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 3. §-a

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

20. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

Ez az előírás a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalan.

Vitatható az előírás jogszerűsége. Talajmechanikai szakvélemény önmagában építési jogosultságot nem keletkeztet. Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalmi követelményeit magasabb szintű jogszabály¹⁶ állapítja meg.

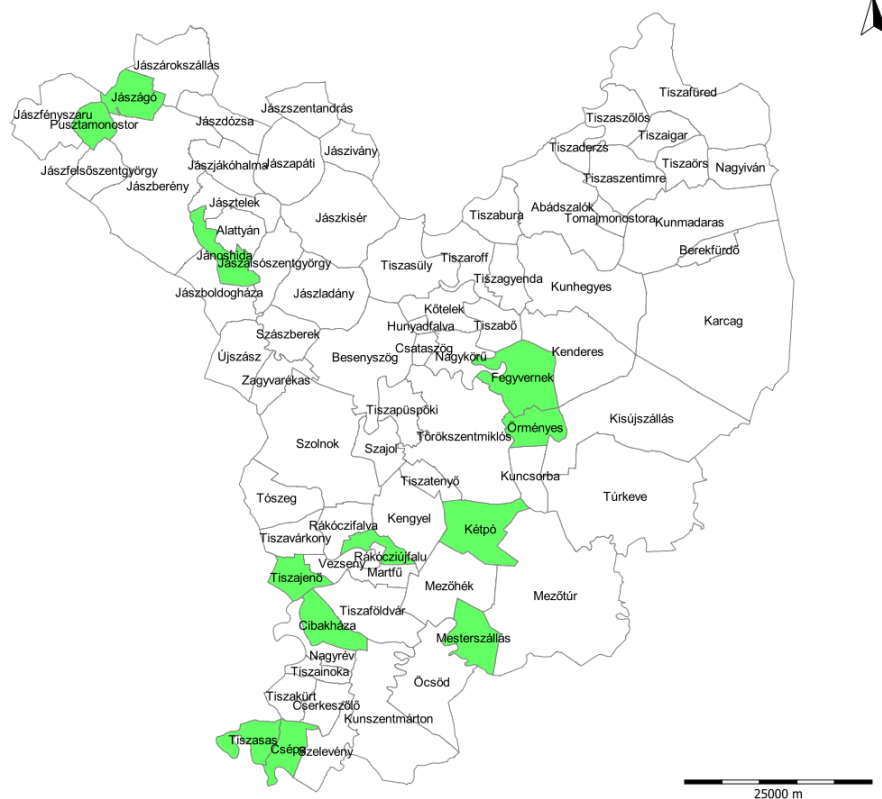
Építésszakmai szempontból is kétséges az előírás létjogosultsága: a geotechnikai jelentés (talajmechanikai szakvélemény) a talajvíz mértékadó szintjét megjelöli ugyan, de a belvíz (felszíni vízállás) mértékéről általában nem tartalmaz információt.

4.1.7 Belvízzel veszélyeztetett területen (statikus véleménye alapján) meg kell erősíteni az alapozást

Ezt a szabályt jellemzően a belvízzel veszélyeztetett területek lehatárolása nélkül alkalmazzák a vizsgált helyi építési szabályzatok.

¹⁶ Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet.

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

21. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

Bár nem teljesen világos a szabály célja és foganatosításának módja – hiszen megerősítésről kizárólag már meglévő létesítmények esetében beszélhetünk –, az kijelenthető, hogy csupán az alapozással kapcsolatos belvízkárok (süllyedés, repedés) estén jelenthet megoldást az alapozás megerősítése. A belvíz kártétele ennél sokkal több formában jelenhet meg, és nem csupán az alappal rendelkező építményekben.

- 4.1.8 Rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki

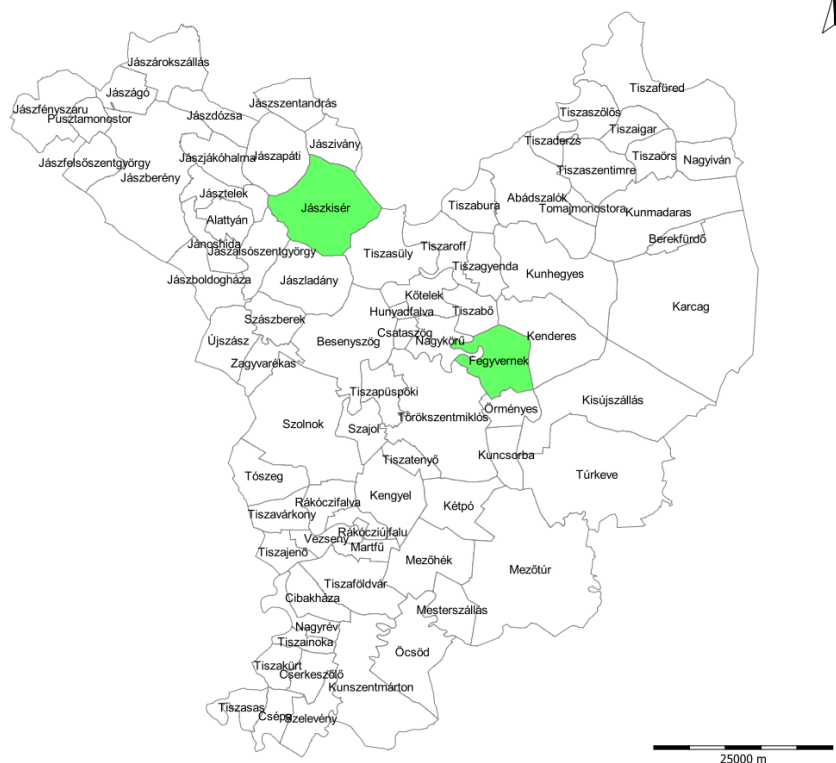
A rendszeresen belvízjárta terület övezetének fogalmát a 4.1.1 jelű rész ismerteti.

A szabályozási eszköz értékelése:

Mivel a beépítésre szánt területek kijelölésének egyetlen módja az önkormányzatok át nem ruházható hatáskörébe¹⁷ tartozó településrendezési eljárás, e szabállyal voltaképpen kizárólag saját magára vonatkozó előírást állapít meg a helyi jogalkotó. Ez minden bizonnyal felesleges.

¹⁷ A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. §

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

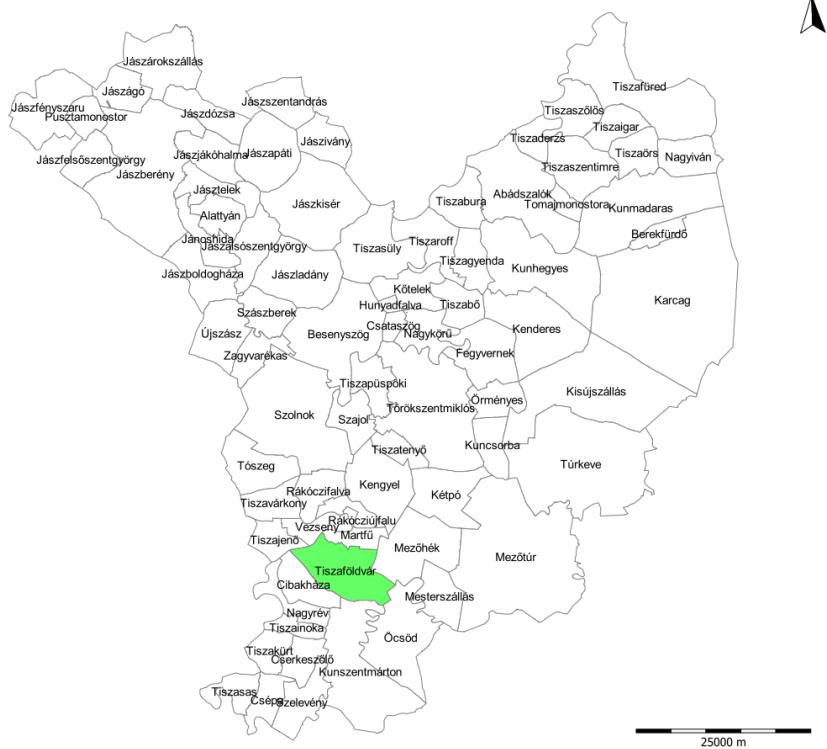

22. ábra

forrás: saját szerkesztés

4.1.9 Az építés megkezdését megelőzően beépítési előírást kell kérni és abban – érintettség esetén – fel kell hívni a figyelmet a belvízveszélyre

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

23. ábra

forrás: saját szerkesztés

A szabályozási eszköz értékelése:

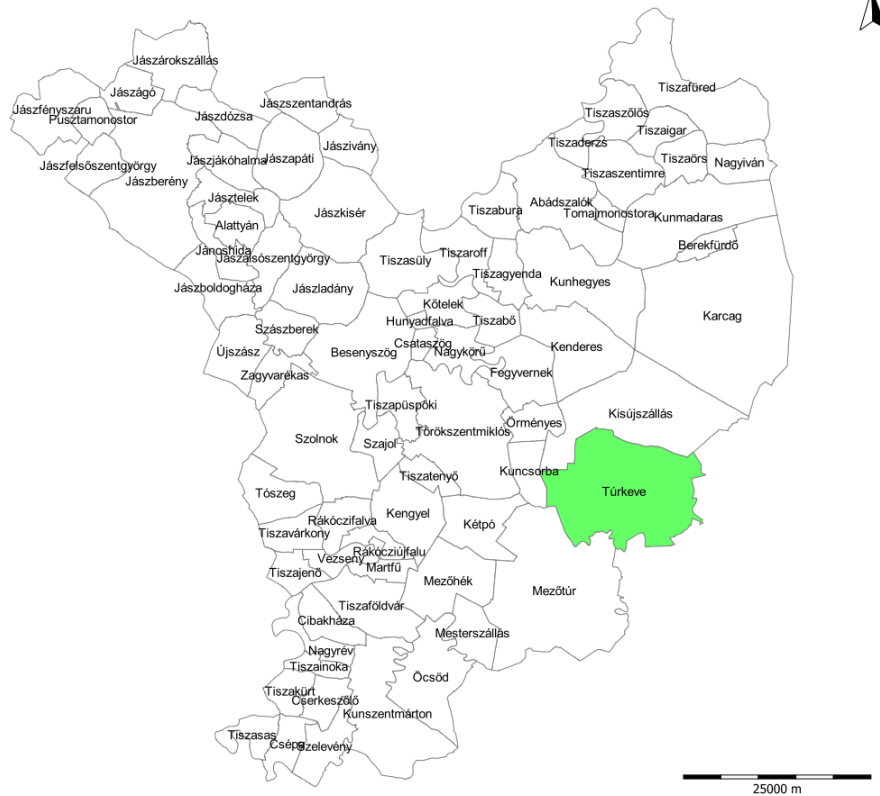
Beépítési előírásként szokás emlegetni a helyi építési szabályok adott helyszínre vonatkozó kivonatát. A beépítési előírást a települési főépítész vagy a polgármesteri hivatal munkatársa bocsátja ki, megkérésére célszerűen a tervezés indulását megelőzően kerül sor.

Ez az előírás e formában a mezőgazdaságban jelentkező belvízkárokkal szemben hatástalan, de a figyelmeztetés nyilván kiterjeszthető az érintett területeken gazdálkodókra is.

Az előírás logikája az, hogy a leendő építetűt időben figyelmezteti a belvízveszélyre, így az felkészülhet a belvíz elleni védekezésre vagy akár el is állhat építési szándékától. Az előírás alkalmazásának eredményessége lényegében attól függ, hogy a beépítési előírás tényleg eljut-e az építetűhöz.

4.1.9 A belvízkezelő infrastrukturális létesítmények kialakítására, fenntartására, használatára vonatkozó szabályok

A szabályozási eszköz alkalmazása a megyei településeken:

24. ábra

forrás: saját szerkesztés

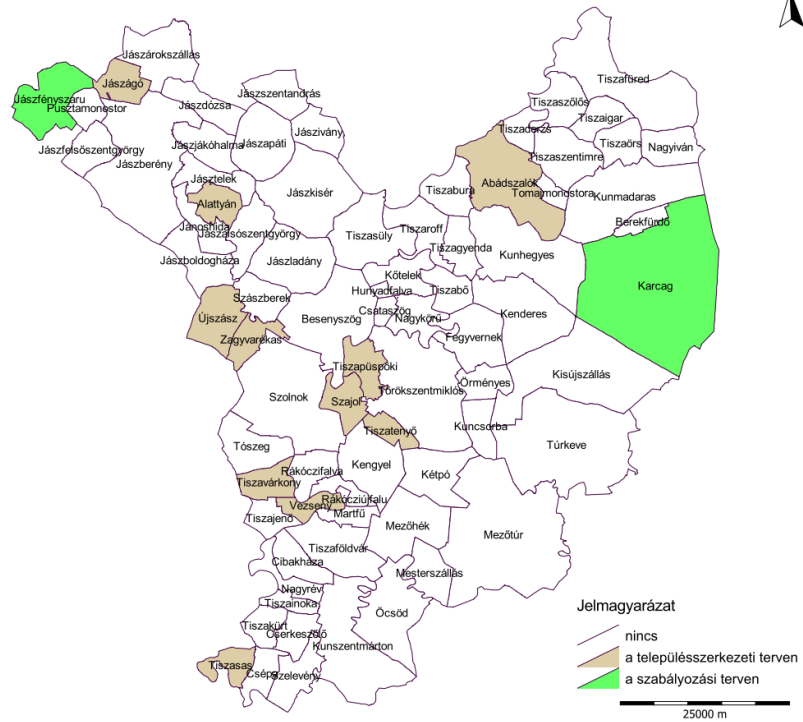
A szabályozási eszköz értékelése:

A vízellátási és vízelvezetési műszaki tervezésével, kivitelezésével, továbbá üzemeltetésével összefüggő szabályozást a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény az állami feladatok közé sorolja (2. § (1) bekezdés e) pont), ezért kérdéses az ilyen tárgyú helyi szabályozás szükségessége.

4.2 A megyei települések településszerkezeti és szabályozási terveiben alkalmazott belvízvédelmi tervi elemek

4.2.1 Belvíz-, csapadékvíz-kezelő, meglévő infrastruktúra-elemek feltüntetése

A tervi elem alkalmazása a megyei településeken:

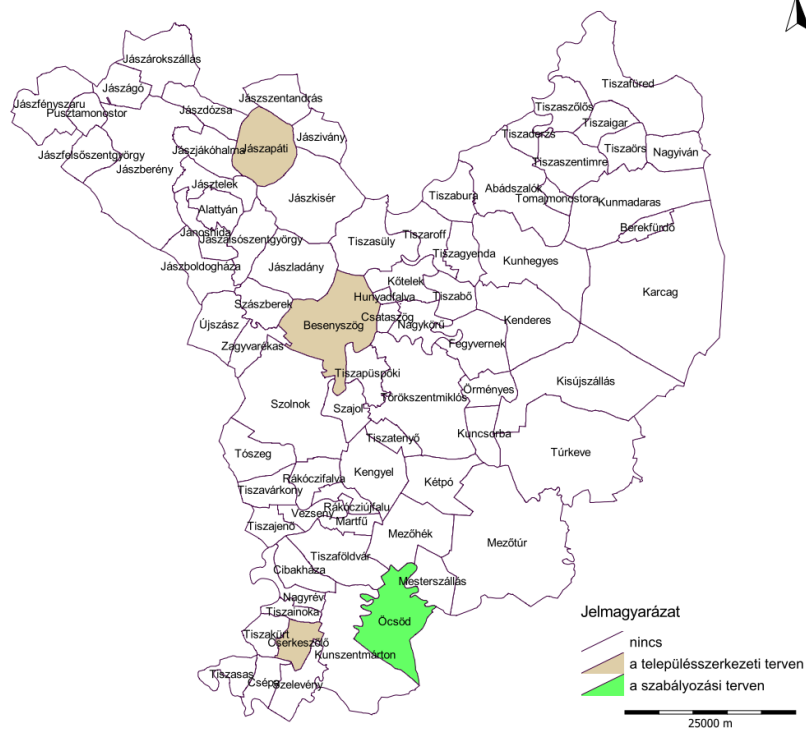

25. ábra

forrás: saját szerkesztés

4.2.2 Belvíz-, csapadékvíz-kezelő, tervezett infrastruktúra-elemek feltüntetése

A tervi elem alkalmazása a megyei településeken:

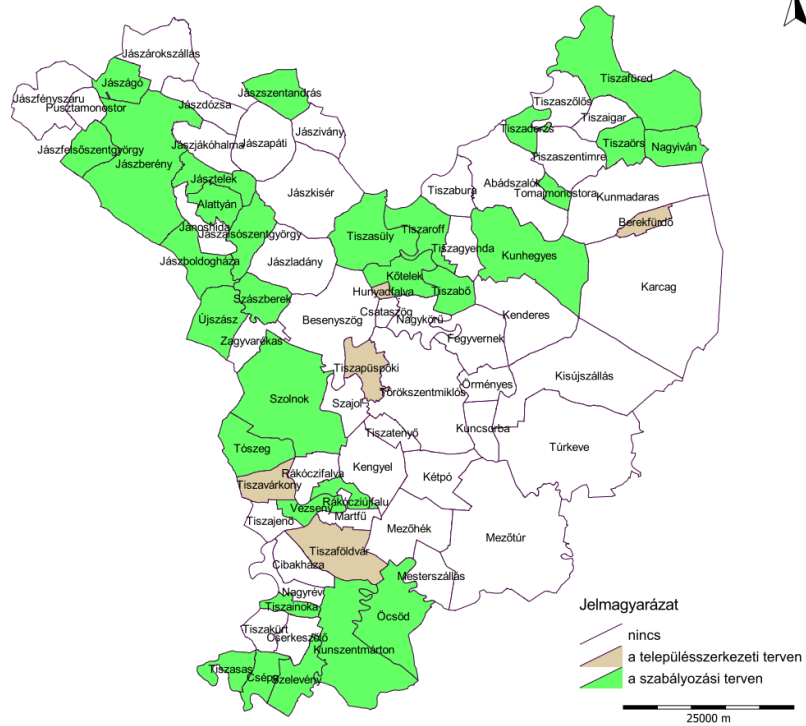

26. ábra

forrás: saját szerkesztés

4.2.3 Belvízjárta vagy belvízzel veszélyeztetett terület feltüntetése

A tervi elem alkalmazása a megyei településeken:

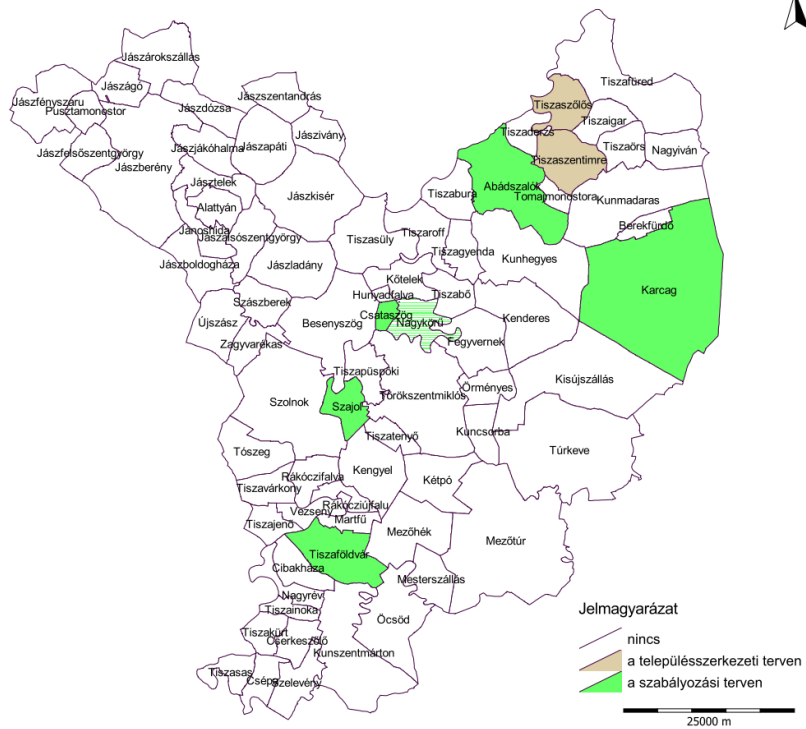

27. ábra

forrás: saját szerkesztés

4.2.4 Belvíz-, csapadékvíz-közmű védőterületének feltüntetése

A tervi elem alkalmazása a megyei településeken:

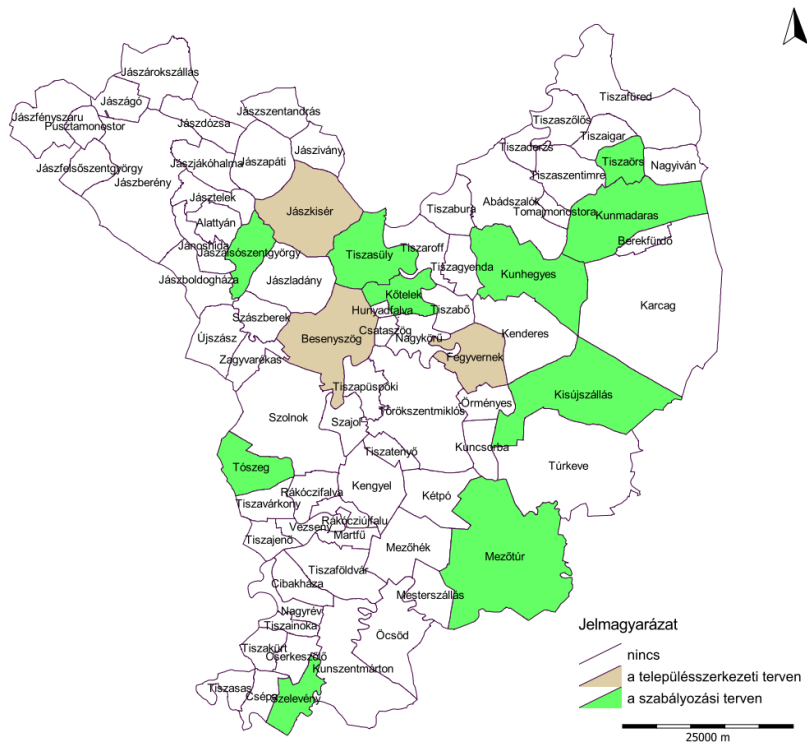

28. ábra

forrás: saját szerkesztés

4.2.5 A rendszeresen belvízjárta terület övezete feltüntetése

A tervi elem alkalmazása a megyei településeken:

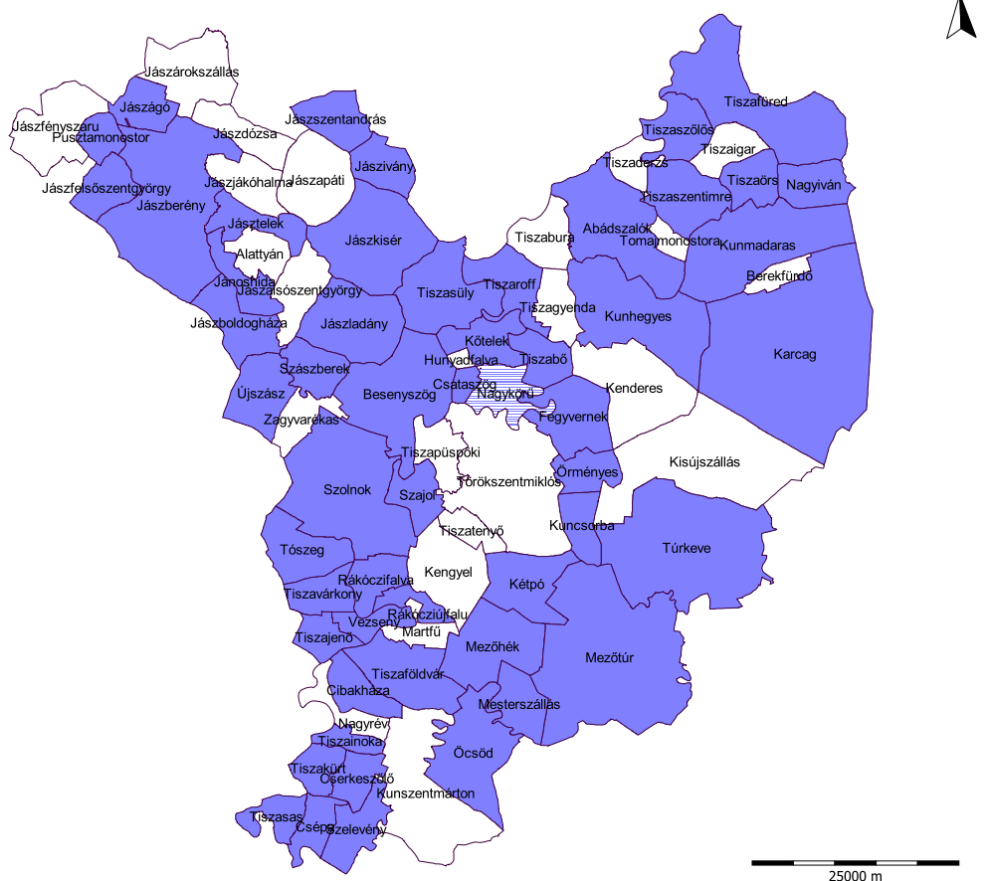
29. ábra

forrás: saját szerkesztés

5 A településrendezési tervezés szerepe, hatékonysága a belvíz elleni védekezésben

A jelen tanulmány 4. fejezete részletezi a megyei települések településrendezési eszközeiben fellelhető, a belvíz elleni védekezéssel kapcsolatos szabályozási és egyéb elemeket. Csupán a belvízzel kapcsolatos szabályok elterjedtségét, számát tekintve elmondható, hogy a megyei települések többsége fontosnak tekinti e probléma kezelését a településrendezési eszközökben.

Belvízzel kapcsolatos szabályozást megállapító települések:

30. ábra

forrás: saját szerkesztés

Az egyes szabályozási elemek jogszerűsége, indokoltsága alapján már kevésbé lehetünk optimisták (a 4.1.1-4.1.9 jelű részekben részletezve).

Hatékonyan azonban kizárólag azt a szabályozást tekinthetjük, amelyik maradéktalanul ellátja a feladatát.

A települések területi tervezésében a belvíz elleni védekezéssel kapcsolatos feladatok döntően a szakterületi tervekre – a vízkárelhárítási, a veszélyelhárítási és a vízgazdálkodási tervekre – hárulnak. A belvíz elleni védekezés területén a szintetizáló, integráló, minden települési szükséglet kielégíthetőségét biztosítani hivatott településrendezési eszközök elsődleges feladata a szakterületi tervekben meghatározott létesítmények rendeltetészerű működtetéséhez, fejlesztéséhez, továbbá

a veszélyhelyzetek kezeléséhez szükséges területek biztosítása az építési szabályozás eszközeivel. Ez a feladatmegosztási logika tűnik ki az egyes tervek tartalmi követelményeiből, illetve megalkotásuk eljárásrendjének – az adatszolgáltatásnak, a véleményezésnek, a jóváhagyásnak a – szabályaiból.

Mindezek alapján hatékonyak, feladatát maradéktalanul ellátónak tekinthető az a településrendezési eszköz, ami figyelembe veszi a szakterületi tervek tartalmát és biztosítja az azokban meghatározott létesítmények működtetéséhez, fejlesztéséhez és egyéb eljárások kivitelezéséhez szükséges területeket.

Gyakran találkozni olyan véleménnyel, ami a fentiekben részletezettnél több, mélyebb feladatot tulajdonít a településrendezési terveknek. Ennek elsődleges oka valószínűleg valamely szakterületi terv – mint a településrendezési terv készítése során felhasználható adat – tartalmi hiányossága. Ha pl. a település nem rendelkezik a belvízi védekezés létesítményeit rendszerbe foglaló, a szükséges fejlesztéseket meghatározó – vízgazdálkodási – tervvel, akkor megalapozottnak tűnhet a várakozás, miszerint a településrendezési tervek készítése majd erre is kiterjed. Ennek azonban általában nem adottak a feltételei (a településrendezési terv szakági tervezője nem feltétlenül rendelkezik a vízgazdálkodási terv elkészítéséhez szükséges jogosultsággal, nem áll rendelkezésre a tervezéshez szükséges idő és forrás, stb.). Hiányzó vagy hiányos szakterületi terv esetén a településrendezési tervezők jellemző reakciója az, hogy felhívják a megrendelő önkormányzat figyelmét a hiányra és az elkészítés fontosságára (nem pedig a hiány pótlása).

A szakterületi tervekkel való összhang természetesen csak akkor kérhető számon a településrendezési terveken, ha egyrészt elkészültek a szakterületi tervek, másrészt a településrendezési terv tartalmi követelményei között megtalálható az összhang biztosításával kapcsolatos követelmény.

E megfontolások alapján meg kell különböztetnünk a veszélyelhárítási tervről intézkedő 2011. évi CXXVIII. törvény valamint a településrendezési eszközök tartalmi követelményeit jelentősen megváltoztató 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet hatályba lépését megelőző, illetve követő időszakokat.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet hatályba lépését – 2012. 08. 07. napját – megelőzően a településrendezési eszközök tartalmi követelményeit megállapító jogszabályok¹⁸ lényegében csak arra kötelezték a terv készítőjét, hogy készítse el „a közművesítési (víz, szennyvíz, csapadékvíz, energia)” című alátámasztó munkarészt. Amint az a jelen tanulmány 13. ábráján látható, a megyei települések építési szabályzatai túlnyomóan ebben az időszakban készültek, a szakági területi tervekkel való összhang hiánya miatt e tervek tehát nem tekinthetők hatékonyaknak a belvíz ellen védekezés szempontjából.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet jelentős változást hozott a településrendezési eszközök tartalmi követelményeiben. Többek között a településszerkezeti terv – jóváhagyandó munkarész – tervlapjának tartalmi követelményei között megjelent a következő tétel: „a település veszélyeztető hatások alapján készített

¹⁸ az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi 78. törvény 10-13. §-ai valamint az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) 3. és 4. §-a.

kockázatértékelése, a katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményei”. Tekintettel arra, hogy a veszélyelhárítási terv melléklete a vízkárelhárítás terv, ezen előírás garantálhatja a belvíz elleni védekezéshez szükséges létesítmények figyelembevételét a településszerkezeti tervben (és az ennek alapján készülő helyi építési szabályzatban, szabályozási tervben is).

Amint az a jelen tanulmány 13. ábráján látható, a megyei települések építési szabályzatai közül mindössze 10 db készült ebben az időszakban. Bár ezek között van olyan, amelyik tartalmaz a belvízkezelő rendszer egyes elemeivel kapcsolatos szabályozást (új záportározó kijelölését), kifejezetten az idézett tartalmi követelménynek megfelelő tervi elem a vizsgált településszerkezeti tervekben nem található.

Ennek oka lehet az idézett előírás nehezen értelmezhető megfogalmazása, vagy az, hogy a települési kockázatértékelés és az elégséges védelmi szinthez rendelt követelmények nem tartalmazzak belvízvédelmi elemeket, de nem zárható ki az önkormányzati vagy tervezői mulasztás sem. A vizsgált tervek nem tartalmaztak utalást a hiányosság okát illetően.

A szakági területi tervekkel való összhang igazolásának hiánya miatt e tervek sem tekinthetők hatékonyaknak a belvíz ellen védekezés szempontjából.

Végső soron tehát – hatékonynak tekinthető településrendezési eszköz hiányában – nem fogalmazható meg egyértelmű összefüggés a településrendezési tervezés minősége és a belvíz elleni védekezés hatékonysága között.

6 A tervezési minőség javításának lehetőségei

A jelen tanulmányban részletezettek alapján a területi tervezéssel kapcsolatban az alábbi javaslatok fogalmazhatók meg a belvíz elleni védekezés eredményességének fokozása érdekében:

- 6.1 A településrendezési tervek megalapozottsága érdekében el kell készíteni a szakági terveket, különös tekintettel a sok településen hiányzó vízgazdálkodási tervre. A településrendezési eljárásban ezek nem pótolhatók maradéktalanul.
- 6.2 A településrendezési tervek megalapozottsága érdekében célszerű folyamatosan javítani a településrendezési eljárás során teljesítendő adatszolgáltatás pontosságát, aktualitását.
- 6.3 Figyelemmel kell kísérni a tervezéshez szolgáltatott adatok felhasználását, a helyi előírások szakszerűségét, célszerűségét és jogszerűségét.
- 6.4 Kitüntetett figyelemmel kell kísérni a veszélyelhárítási és vízkárelhárítási tervek meghatározó elemeinek érvényre jutását a településszerkezeti tervben.

Bár e tanulmány kifejezetten a területi tervezés minőségét vizsgálja, nem szabad megfeledkezni a belvíz elleni védekezés egyéb lehetőségeiről sem. Az általános szakmai vélekedés szerint jelentős eredményeket lehetne elérni pl. az ökológiai szemléletű vízkormányzással, a decentralizált – akár az egyes épületekben kialakított - átmeneti csapadékvíz-tárolással is. E megoldásoknak is lehetnek területi tervezési vonatkozásai.

7 Összefoglalás

A jelen tanulmányban vizsgáltuk a belvíz által általánosan veszélyeztetett Jász-Nagykun-Szolnok Megye településeinek területi tervezési gyakorlatában megjelenő, a belvíz elleni védekezéssel összefüggő tervi elemeket és arra a kérdésre is kerestük a választ, hogy a területi, ezen belül a településrendezési tervezés minőségének javításával fokozható-e a belvíz elleni védekezés hatékonysága.

Áttekintettük a megyei belvízkárok rendelkezésre álló adatait, jellegzetességeit. Megállapíthattuk, hogy míg a mezőgazdasági területeken megjelenő belvíz kiterjedése kapcsolatban áll a domborzati adottságokkal, addig az építményekben jelentkező belvízkároknál ez nem figyelhető meg.

A települések területi – azaz térbeli dimenzióval is bíró – terveit két csoportra oszthatjuk: a valamely ágazati célra koncentrálnak szakterületi tervekre és a több szakterületet felölelő, azokat egységes rendszerbe foglaló rendezési tervekre. A veszély- és vízkárelhárítási tervek az előbbi, a településrendezési tervek az utóbbi csoportba tartoznak.

A jó minőségű területi tervezés alapja a megfelelő szakterületi terv. A rendezési terveket akkor tekinthetjük hatékonyak, jó minőségűnek, ha figyelembe veszik a szakterületi tervek tartalmát és az építési szabályozás sajátos eszközeivel kielégítik az azokban meghatározott létesítmények működésének, fejlesztésének és a kapcsolódó eljárások kivitelezésének területi igényét.

Áttekintettük a településrendezési tervek azon szabályozási és tervi elemeit, amelyek kapcsolatba hozhatók a belvíz elleni védekezéssel. Ennek során arra megállapításra jutottunk, hogy – többnyire érthető okból, a tervkészítés időpontjára, illetve a szabályozási környezetre visszavezethetően – jelenleg nincs olyan településszerkezeti terv a megyében, amiben a szakterületi tervekkel való kapcsolat egyértelmű igazolást nyert.

Így annak vizsgálatára sem látunk módot, hogy van-e érdemi hatása a belvízkárok jelentkezésére a jó minőségű településrendezési tervezésnek.

Javaslatokat tettünk a településrendezési tervezés minőségének javítására. E javaslatok a rendezési eljárás minden szereplőjét érintik.

Köszönetnyilvánítás

A jelen tanulmány elkészítésében nyújtott segítségért, a szolgáltatott adatokért és szakmai támogatásért köszönetemet fejezem ki Lovas Attila igazgató úrnak valamint a KÖTIVIZIG munkatársainak, továbbá Mészáros János megyei főépítész úrnak.

1. MELLÉKLET

A 2014-2018. között bejelentett, belvízzel sújtott megyei területek nagyságát és a település területéhez viszonyított aránya
a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal Agrárügyi
Főosztály Földművelésügyi Osztályának adatai alapján
(a 2014. és 2015. évben csak összesített adat áll rendelkezésre)

	a belvízzel sújtott terület nagysága [hektár] / a település területéhez mért aránya [%]				
	2018	2017	2016	2015	2014
Abádszalók város	0	0	11,27		
Alattyan község	71,45	0	4,4		
Berekfürdő község	85,8182	0	0		
Besenyszög város	695,6234	25,2328	0		
Cibakháza nagyközség	0	0	0		
Csataszög község	0	0	0		
Csépa község	39,2428	1,64	0		
Cserkeszlő község	0	0	0		
Fegyvernek város	84,3836	21,65	1,76		
Hunyadfalva község	0	0	0		
Jánoshida község	3,13	0	18,43		
Jászágó község	0	0	0		
Jászsalsószentgyörgy község	0	0	5,26		
Jászapáti város	0	0	61,94		
Jászárokszállás város	34,34	22,74	7,01		
Jászberény város	0	0	135,84		
Jászboldogháza község	1,87	0	0		
Jászdózsa község	0	0	0		
Jászfelsőszentgyörgy község	0	0	0		
Jászfényszaru város	0	126,5662	0		
Jászivány község	0	0	0		
Jászfákóhalma község	0	0	0		
Jáskisér város	0	0	0		
Jászladány nagyközség	0	0	1,8		
Jászszentandrás község	0	0	0		

Jásztelek község	0	0	1,8		
Karcag város	2696,3764	340,89	2061,18		
Kenderes város	62,51	18,2342	3		
Kengyel község	28,26	0	37,92		
Kétpó község	0	0	0		
Kisújszállás város	0	0	44,8		
Kőtelek község	40,65	0	15		
Kuncsorba község	0	0	0		
Kunhegyes város	0	0	379,18		
Kunmadaras nagyközség	214,022	206,19	12,87		
Kunszentmárton város	0	0	17,65		
Martfű város	0	0	0		
Mesterszállás község	84,4556	0	152,77		
Mezőhék község	80,6533	0	0		
Mezőtúr város	708,8657	82,63	873,53		
Nagyiván község	16,01	0	18,51		
Nagykörű község	0	0	0		
Nagyrév község	0	0	0		
Öcsöd nagyközség	0	0	0		
Örményes község	151,9357	0	222,84		
Pusztamonostor község	0	0	0		
Rákóczi falva város	0	0	0		
Rákócziújfalu község	0	0	0		
Szajol község	0	0	0		
Szászberek község	93,969	0	32,28		
Szelevény község	122,2991	0	0		
Szolnok megyei jogú város	201,4405	0	91,92		
Tiszabó község	12,2297	0	0		
Tiszabura község	0	0	0		
Tiszaderzs község	0	0	0		
Tiszaföldvár város	0	0	15		
Tiszafüred város	150,6731	0	30,13		
Tiszagyenda község	0	0	0		
Tiszaigar község	0	0	0		

Tiszainoka község	0	0	0		
Tiszajenő község	14,63	0	2,77		
Tizsakürt község	16,33	0	0		
Tiszaörs község	0	0	0		
Tiszapüspöki község	2,28	0	0		
Tiszaroff község	11,8762	0	0		
Tizsasas község	3,62	1,15	2,13		
Tizsasüly község	140,5141	0	88,95		
Tizsaszentimre község	0	0	0		
Tizsaszőlös község	0	0	35,41		
Tizsatenyő község	0	0	0		
Tiszavárkony község	13,72	0	9,81		
Tomajmonostora község	0	0	0		
Törökszentmiklós város	6,21	0	90,1		
Tószeg község	0	0	0		
Túrkeve város	1278,6896	303,91	1333,62		
Újszász város	27,25	0	103,41		
Vezseny község	0	0	0		
Zagyvarékas község	59,1254	0	2,89		
összesen:	7254,4534 1,3	1150,8332 0,002	5927,18 1,1	6016,55 1,1	1971,66 0,004

2. MELLÉKLET

A megyei önkormányzati tulajdonú építményekben jelentkező, belvízzel kapcsolatos károk enyhítése céljából megítélt támogatások a 2014-2018. közötti időszakban a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztályának adatai alapján

	a támogatás összege [ezer forint]				
	2018	2017	2016	2015	2014
Abádszalók város	0	0	0	0	0
Alattyán község	0	0	683	0	0
Berekfürdő község	0	0	0	0	0
Besenyszög város	0	0	0	0	0
Cibakháza nagyközség	0	0	0	0	0
Csataszög község	0	0	0	0	0
Csépa község	0	0	0	0	0
Cserkeszlő község	0	0	0	0	0
Fegyvernek város	5825*	0	3178	0	0
Hunyadfalva község	0	0	0	0	0
Jánoshida község	0	0	0	0	0
Jászágó község	0	0	0	0	0
Jászsalsószentgyörgy község	0	0	0	7999	0
Jászapáti város	0	0	0	0	0
Jászárokszállás város	0	0	0	0	0
Jászberény város	0	0	0	0	0
Jászboldogháza község	0	0	0	0	0
Jászdózsa község	0	0	0	0	0
Jászfelsőszentgyörgy község	0	0	0	0	0
Jászfényszaru város	0	0	0	0	0
Jászivány község	0	0	0	0	0
Jászjákóhalma község	0	0	0	0	0
Jászkisér város	0	0	0	0	0
Jászladány nagyközség	0	0	0	0	0
Jászszentandrás község	0	0	0	0	0
Jásztelek község	0	0	5026	0	0

Karcag város	0	0	0	0	0
Kenderes város	0	0	0	0	0
Kengyel község	0	0	32400	99000	6818
Kétpó község	0	0	0	0	0
Kisújszállás város	0	0	17955	0	0
Kótelek község	0	0	0	0	0
Kuncsorba község	0	0	0	0	0
Kunhegyes város	0	0	0	0	0
Kunmadaras nagyközség	0	0	0	0	3600
Kunszentmárton város	0	0	138	1043	5242
Martfű város	0	0	0	0	432
Mesterszállás község	0	0	0	0	0
Mezőhék község	0	0	0	0	0
Mezőtúr város	0	0	0	0	0
Nagyiván község	0	0	0	0	0
Nagykörű község	0	0	0	0	0
Nagyrév község	0	0	0	0	0
Öcsöd nagyközség	0	0	0	0	0
Örményes község	0	0	0	0	0
Pusztamonostor község	0	0	0	0	0
Rákóczi falva város	0	0	0	0	0
Rákócziújfalu község	0	0	15757	0	0
Szajol község	0	0	0	0	0
Szászberek község	0	0	0	0	0
Szelevény község	0	0	0	0	0
Szolnok megyei jogú város	0	0	0	0	0
Tiszabó község	0	0	0	0	0
Tiszabura község	0	0	0	0	0
Tiszaderzs község	0	0	0	0	0
Tiszaföldvár város	0	0	0	0	12184
Tiszafüred város	0	1143	7443	0	198392
Tiszagyenda község	0	0	0	0	0
Tiszaigar község	0	0	1038	0	0
Tiszainoka község	0	0	0	0	0

Tiszajenő község	0	0	0	0	0
Tiszakürt község	0	0	0	0	0
Tiszaörs község	0	456030	0	0	0
Tiszapüspöki község	0	0	0	0	0
Tiszaroff község	0	0	0	0	0
Tiszasas község	0	0	0	0	0
Tiszasüly község	0	0	0	0	0
Tiszaszentimre község	0	0	0	0	0
Tiszaszőlős község	0	0	0	0	0
Tiszatenyő község	0	0	0	0	0
Tiszavárkony község	0	0	0	0	0
Tomajmonostora község	0	0	0	0	0
Törökszentmiklós város	0	0	0	0	2412
Tószeg község	0	0	0	0	0
Túrkeve város	0	0	0	0	25817
Újszász város	0	0	0	0	0
Vezseny község	0	0	0	0	0
Zagyvarékas község	0	94	0	0	0
összesen:	5,825	457,267	83,618	108,042	254,897

* elbírálás alatt

A károsodást kiváltó ok jellege:

		szám [db]	érték [eFt]
	a csapadékvíz-elvezető rendszer hiánya	1	12184
	a csapadékvíz-elvezető rendszer kapacitásának általános elégtelensége	10	51907
	a csapadékvíz-elvezető rendszer valamely meghatározó elemének kapacitás-elégtelensége	3	20468
	a csapadékvíz-elvezető rendszer ideiglenes működésképtelensége fagy miatt	1	683
	a csapadékvíz-elvezető rendszer ideiglenes működésképtelensége károsodás miatt	2	33712
	egyéb	6	787095
	ismeretlen	1	3600
összesen:		24	909 649